

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE KLENOVNIK ZA RAZDOBLJE 2015. – 2020.

Agencija za razvoj Varaždinske županije
Varaždin County Development Agency

Agencija za razvoj Varaždinske županije - AZRA d.o.o.

Adresa: Kratka 1, 42000 Varaždin

Telefon: +385 42 422 200

Fax: +385 42 422 208

Web: www.azra.hr

E-mail: info@azra.hr

SADRŽAJ

1.	ZNAČAJKE PODRUČJA	6
1.1.	Zemljopisne, prirodne i kulturne značajke	6
1.1.1.	Veličina i osnovne prostorne značajke	6
1.1.2.	Geomorfološke značajke	8
1.1.3.	Klimatske karakteristike područja	9
1.1.4.	Prirodna baština	9
1.1.5.	Kulturno-povijesna i tradicijska baština	11
1.2.	Kvaliteta života i stanje infrastrukture	13
1.2.1.	Prometna infrastruktura.....	13
1.2.2.	Telekomunikacijska infrastruktura	15
1.2.3.	Opskrba električnom energijom.....	16
1.2.4.	Opskrba plinom	16
1.2.5.	Vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda	16
1.2.6.	Gospodarenje otpadom	18
1.2.7.	Poslovna infrastruktura	19
1.2.8.	Društvena infrastruktura	19
1.3.	Gospodarstvo	20
1.3.1.	Gospodarske značajke	20
1.3.2.	Zapošljavanje.....	22
1.3.3.	Poljoprivreda	24
1.3.4.	Lovno i ribolovno gospodarstvo	28
1.3.5.	Turizam	29
1.4.	Demografske i socijalne značajke.....	29
1.4.1.	Obrazovanje	32
1.4.2.	Zdravstvo i socijalna skrb.....	34
1.4.3.	Kultura, sport i civilno društvo	35
1.4.4.	Upravljanje razvojem	38
2.	SWOT ANALIZA OPĆINE KLENOVNIK.....	39
3.	VIZIJA RAZVOJA OPĆINE KLENOVNIK	44
4.	STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA	45
5.	RAZVOJNI PRIORITETI I MJERE	48
6.	OPIS MJERA ZA POSTIZANJE CILJEVA.....	50
7.	USKLAĐIVANJE CILJEVA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	58
8.	AKCIJSKI PLAN	63

POPIS TABLICA

Tablica 1: Osnovni statistički podaci o Općini Klenovnik	7
Tablica 2: Osnovni financijski rezultati poduzetnika Općine Klenovnik (iznosi u tisućama kn)	20
Tablica 3: Osnovni financijski rezultati poduzetnika Općine Klenovnik u 2013. godini po djelatnostima	21
Tablica 4: Izvoz i uvoz 2013. i 2014. u tisućama kuna	21
Tablica 5: Nezaposlene osobe prema kvalifikaciji i spolu	23
Tablica 6: Struktura poljoprivrednog zemljišta po namjeni (ha)	24
Tablica 7: Poljoprivredne površine Općine Klenovnik prema vrsti uporabe zemljišta i vlasništvu (ha)	25
Tablica 8: Prikaz načina korištenja parcela (ha) prijavljenih u ARKOD-u	25
Tablica 9: Poljoprivredna gospodarstva s najzastupljenijim kulturama za koje je zatražena potpora s jedinstvenog zahtjeva iz 2014. godine na području Općine Klenovnik	26
Tablica 10: Proizvodnja grožđa i vina	27
Tablica 11: Struktura stočarske proizvodnje	27
Tablica 12: Broj poljoprivrednih proizvođača prema vrsti poljoprivrednog gospodarstva upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	28
Tablica 13: Stanovništvo prema starosti i spolu	30
Tablica 14: Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završenoj školi	31
Tablica 15: Kućanstva prema veličini i broju članova na području Općine Klenovnik	32
Tablica 16: Obrazovna infrastruktura Općine Klenovnik	33
Tablica 17: Zdravstvena zaštita na području Općine Klenovnik	34
Tablica 18: Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere	49
Tablica 19: Opis mjera	50
Tablica 20: Usklađenost ciljeva strategije sa strateškim dokumentima	58
Tablica 21: Akcijski plan Općine Klenovnik za 2016. godinu	63

POPIS SLIKA

Slika 1: Položaj Općine Klenovnik u Varaždinskoj županiji	7
Slika 2: Područja Ekološke mreže NATURA 2000 na području Općine Klenovnik	11

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Pokrivenost kućanstva komunalnom mrežom	18
Grafikon 2: Količina sakupljenog otpada u 2014. godini	19
Grafikon 3: Broj obrtnika u Općini Klenovnik u 2014. godini	22
Grafikon 4: Dinamika kretanja broja stanovnika od 1991. -2011.	30
Grafikon 5: Struktura organizacija civilnog društva prema djelatnostima	37

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA

Strategija razvoja Općine Klenovnik za razdoblje 2015.-2020. cjelovit je razvojni dokument Općine Klenovnik izrađen u skladu s općim smjernicama regionalnog razvoja Republike Hrvatske te predstavlja temeljnu podlogu za prijavu na natječajne pojedinih Ministarstava, odnosno korištenje fondova Europske unije.

Izrada ovog strateškog dokumenta sufinancirat će se sredstvima Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020., u okviru Mjere 07, „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“, Podmjere 7.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave, a na temelju odobrenja Zahtjeva za potporu kojeg je Općina Klenovnik podnijela Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Izrada dokumenta koju smo povjerili AZRA-i započela je temeljitim prikupljanjem i obradom potrebnih informacija i podataka, na temelju kojih je napravljena SWOT analiza te su ustanovljene prednosti i nedostaci postojećeg stanja u gospodarstvu i infrastrukturi te demografske i socijalne značajke prostora Općine Klenovnik, uz definiranje jasne vizije i ciljeva razvoja.

U proces izrade Strategije uključeni su svi oni koji bi mogli doprinijeti boljem razvoju naše općine - gospodarstvenici, vlasnici OPG-a, predstavnici udruga koje djeluju unutar civilnog društva, predstavnici javnog sektora te ostali zainteresirani.

Općinu Klenovnik karakterizira ljepota netaknute prirode, bogatstvo i raznolikost prirodnih znamenitosti te bogata kulturna baština koje čine potencijal za razvoj Općine kakvu vidimo i želimo u budućnosti. Stoga, Općina svoj razvoj temelji na intenzivnijem razvoju selektivnih oblika turizma (zdravstvenog, vjerskog, seoskog, izletničkog turizma), održivom razvoju svih segmenata poljoprivredne djelatnosti, poticanju poduzetničkih aktivnosti i obrtništva, provedbi infrastrukturnih pretpostavki za razvoj zdrave i ekološki prihvatljive sredine te jačanju društvene zajednice.

Zajedničkim trudom svih dionika razvoja Općine Klenovnik težimo ostvarenju planiranih aktivnosti i ostvarenju zacrtanih ciljeva kako bismo zaštitili i očuvali kulturnu i prirodnu baštinu, doprinijeli održivom gospodarskom razvitku te stvorili uvjete za ugodno življenje i ostanak stanovnika u svom kraju, pa i povratak onih koji su napustili naš prelijepi krajolik.

Martin Oreški, načelnik

1. ZNAČAJKE PODRUČJA

1.1. Zemljopisne, prirodne i kulturne značajke

1.1.1. Veličina i osnovne prostorne značajke

Općina Klenovnik smještena je u zapadnom dijelu Varaždinske županije. Na sjeveru graniči s Općinom Donjom Voćom, na istoku s Općinom Maruševac, na jugoistoku s Gradom Ivancem, na jugozapadu s Gradom Lepoglavom. Prometno geografski položaj je povoljan obzirom da se nalazi u blizini dviju većih aglomeracija – gradova Varaždin i Ivanec. U prometnom smislu, a u skladu s obilježjima reljefa, područje Općine orijentirano je uglavnom prema jugu i jugoistoku, odnosno u smjerovima prema kojima vode gotovo sve cestovne prometnice. Važniji cestovni koridori koji su u funkciji kvalitetnijeg povezivanja i objedinjavanja prostora, koridori su dviju županijskih cesta (Ž 2059 i Ž 2243). Od ostalih cestovnih prometnih koridora koji su od značaja, a nalaze se u neposrednoj blizini, važan je koridor državne ceste br. 35 (Varaždin – Lepoglava – čvor Sv. Križ Začretje) koji prolazi južnije, u dolini rijeke Bednje te na obroncima planine Ivanščice. Koridor povezuje dvije državne ceste - D1 koja vodi od graničnog prijelaza Macelj prema Zagrebu i dalje prema jugu Hrvatske te D2 od Dubrave Križevljanske (granica sa Slovenijom) prema Varaždinu i dalje prema Koprivnici.

Područje Općine prostire se na 25,66 km², što čini 2,03% ukupne površine Županije.

Općina Klenovnik administrativno se dijeli na 6 naselja: Dubravec, Goranec, Klenovnik, Lipovnik, Plemenščina i Vukovoj.

Prema površini, najveće naselje je Klenovnik s 8,27 km² površine, odnosno 32,23% od ukupne površine Općine. Najmanje po veličini je naselje Plemenščina površine 1,24 km². Sjedište Općine je naselje Klenovnik. Prevladavaju naselja do 500 stanovnika (izuzetak je naselje Klenovnik s brojem do 1.000 stanovnika). Prosječna veličina naselja prema broju stanovnika iznosi 337 stanovnika po naselju.

Prema Popisu stanovništva 2011. godine, Općina Klenovnik ima 2.022 stanovnika, što čini 1,15% ukupnog stanovništva Varaždinske županije (175.951). Prema broju stanovnika, najveće je naselje Klenovnik s 982 stanovnika, a najmanje Goranec s 21 stanovnikom. Gustoća naseljenosti na području Općine iznosi 78,80 st/km², što je manje od gustoće stanovništva na razini Županije koja iznosi 139,50 st/km².

Tablica 1: Osnovni statistički podaci o Općini Klenovnik

Naselje		Površina (km ²)	Stanovništvo 2011.	Gustoća naseljenosti 2011. (broj st/km ²)	Prosječna udaljenost naselja od administrativnog središta JLS u km
1	Dubravec	5,01	428	85,43	2,5
2	Goranec	3,57	21	5,88	4,5
3	Klenovnik	8,27	982	118,74	-
4	Lipovnik	4,50	373	82,89	2
5	Plemenščina	1,24	109	87,90	2
6	Vukovoj	3,07	109	35,50	3
UKUPNO		25,66	2.022	78,80	

Izvor: DZS, popis stanovništva 2011., interno JLS

Položaj Općine Klenovnik u Varaždinskoj županiji prikazan je na Slici 1.

Slika 1: Položaj Općine Klenovnik u Varaždinskoj županiji

Izvor: AZRA d.o.o., 2015.

1.1.2. Geomorfološke značajke

Općina je smještena u mikroregiji planinskog niza Macelj - Ravna gora središnje Hrvatske, na južnim obroncima Ravne gore. Osnovna karakteristika prostora Općine Klenovnik je brežuljkasti teren s većim površinama pod šumama te ruralnim naseljima s poljoprivrednim površinama. Jedini veći nizinski dio nalazi se u dolinama potoka Klenovnik i Šarnice, a širina tih prostora ne prelazi 250 m. Ovakav krajolik je karakterističan za prostor Hrvatskog Zagorja. Najveća visinska kota iznosi 473 m/nm. Geološki sastav tla čine pretežno lapor i vapnenci, a u dolini Šarnice dijelom je opekarska glina.

Za Općinu Klenovnik utvrđena je zona maksimalnog seizmičkog intenziteta VII. stupnja po MCS skali.

Većih vodotoka na području Općine Klenovnik nema, a od postojećih najznačajniji su potoci Klenovnik i Šarnica. U njih se slijeva većina ostalih potoka (Vukovoj, Plemenščina i dr.) te brojni bujični tokovi koji se javljaju povremeno, a posljedica su konfiguracije terena i većih padalina. Rubno, područje Općine tangiraju još dva značajnija vodotoka: Voća (po istočnoj granici) i Žarovnica (po zapadnoj granici). Potoci su u brdskom dijelu neuređeni.

U sjeverozapadnom dijelu područja su III. i II. zona zaštite podzemne vode kaptaže „Ravna Gora“. Na kakvoću podzemnih voda najviše negativno utječe neriješena odvodnja naselja (fekalne vode iz domaćinstava, otpadne vode iz industrijsko-zanatskih pogona), neriješena odvodnja otpadnih voda i zbrinjavanje krutog otpada s životinjskih farmi, prekomjerno tretiranje poljoprivrednih površina mineralnim gnojivima i sredstvima za zaštitu bilja te nelegalno odlaganje otpada koji sadrži komponente opasnog karaktera.

Šume su zastupljene na brdskim prostorima, dok ih u nizini potoka Klenovnik i Šarnica nema u značajnijem obimu. Rijetka naseljenost područja rezultirala je relativno velikim sačuvanim šumskim površinama koje se prostiru uz zapadnu i sjevernu granicu Općine, uz naselja Goranec i Vukovoj te između naselja Klenovnik i Dubravec. Na ostalim dijelovima Općine su manji šumarci između kojih je poljoprivredno zemljište. Veći šumski kompleks pobrđa pogodan je za rekreacijski i lovni turizam. Sve šumske površine planom su zaštićene i ne smiju se krčiti za proširenje građevinskih zona. Zastupljena je šuma hrasta kitnjaka i običnog graba, dok je u najvišoj zoni (područje Goranca, Plemenščine i Vukovoja) rasprostranjena bukova i jelova šuma. Šume koje se nalaze u sklopu budućeg Parka prirode „Hrvatsko Zagorje (Trakošćan)“, šume koje se nalaze unutar prostora kontaktne zone s Parkom prirode, kao i šume unutar

prostora označenog kao osobito vrijedan kultiviran krajolik, smatraju se šumama posebne namjene. Primarna namjena ovih šuma je turističko-rekreativna, estetska i ekološka. Ukupna površina šuma na području Općine iznosi 1.204,47 ha, od čega 1.114,62 ha površine čine privatne šume, dok 89,85 ha zauzimaju državne šume¹. Državnim šumama gospodari institucija “Hrvatske šume” d.o.o.. Na području Općine djeluje Udruga privatnih šumovlasnika „Klen“ Klenovnik (Klenovnik je dobio ime po vrsti javora – klenu čiji se drvored nalazio uzduž glavne ulice, od čega su danas sačuvana samo pojedina stabla).

Na prostoru Općine Klenovnik ne odvija se eksploatacija mineralnih sirovina. U dolini Šarnice ležišta su opekarske gline, dok su na području naselja Lipovnik i Dubrave nalazišta lignita.

1.1.3. Klimatske karakteristike područja

Općina Klenovnik spada u područje umjereno tople vlažne klime s toplim ljetom. Prostor je izložen pretežito jačim utjecajima kontinentalne klime. Srednja srpanjska temperatura doseže 21,3° C, a prosječna siječanjska temperatura doseže -1,6° C. Mjeseci s najviše padalina su lipanj i listopad, a prosječna količina padalina iznosi 1.039 mm. Osnovna karakteristika režima vjetra je dominantnost vjetrova južnog i jugozapadnog te sjevernog i sjeveroistočnog kvadranta. U toku godine najvjetrovitije je proljeće, a ljeto je godišnje doba s velikom učestalošću slabih vjetrova. Mraz se javlja od rujna do svibnja. Tuča se javlja prosječno jednom godišnje.

1.1.4. Prirodna baština

Krajobraz i prirodne vrijednosti Općine Klenovnik su prostori koji su planirani za zaštitu u sklopu budućeg Parka prirode „Hrvatsko Zagorje (Trakošćan)“. Moguće je na osnovu vrednovanja pokrenuti postupak zaštite u kategoriji regionalni park ili park prirode. Kako bi se ova prostorna cjelina u što većoj mjeri sačuvala u sadašnjem stanju i zadržala svojstva zbog kojih je planirana za zaštitu, za izgradnju i uređenje prostora primjenjivati će se posebne odredbe iz Prostornog plana uređenja Općine Klenovnik.

Perivoj uz dvorac Klenovnik zaštićen je u kategoriji spomenika parkovne arhitekture - perivoj. Perivoj obiluje brojnim domaćim i egzotičnim vrstama drveća, među kojima se ističu primjerci

¹ Izvor podataka: Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma podružnice Koprivnica; ožujak 2015.

tisa promjera debla preko 1 m čija se starost procjenjuje na više od 700 godina. Najstariji dio perivoja bio je srednjovjekovni vrt, osnovan početkom 17. stoljeća (odmah nakon izgradnje dvorca) na zaravanku sjeverozapadno od dvorca (danas parterno uređeni dio perivoja). Potkraj 18. ili početkom 19. stoljeća oblikovan je engleski perivoj na istočnoj i južnoj padini brežuljka, a u istočnom dijelu nalazilo se i jezero veličine 1,5 ha.

Mačkova špilja u naselju Goranec zaštićeni je spomenik prirode - geološko-paleontološki te je evidentirana kao područje posebnih uvjeta korištenja. Radi se o važnom prethistorijskom i paleontološkom nalazištu Hrvatske i ovog dijela Europe. Špilja je formirana u gornjotrijaskim vapnencima, širina otvora špilje je oko 12 m, dubina iznosi 26 m, a visina 1,30-4,00 m. Svi radovi koji se obavljaju unutar ovog prostora ili u njegovoj neposrednoj blizini u radijusu do 30 m (arheološka iskopavanja, uređenje turističko rekreacijskih površina) ne smiju ugroziti njegova geomorfološka obilježja i mogu se obavljati samo uz odobrenje nadležnog tijela.

Uz Mačkovu špilju, najvažnije prirodne znamenitosti su i Ciglarova špilja te kanjon Male Sutinske.

Pod područje posebnih uvjeta korištenja označeni su evidentirani geomorfološki fenomeni prirode: špilja Zdenec kod zaseoka Ciglari i špilja Repnjak kod zaseoka Čardak, kao i staništa ugroženih i zaštićenih biljnih vrsta poput staništa crnkaste sase u Vukovoju te šišmiša koji obitavaju u Jami Cinkovica.

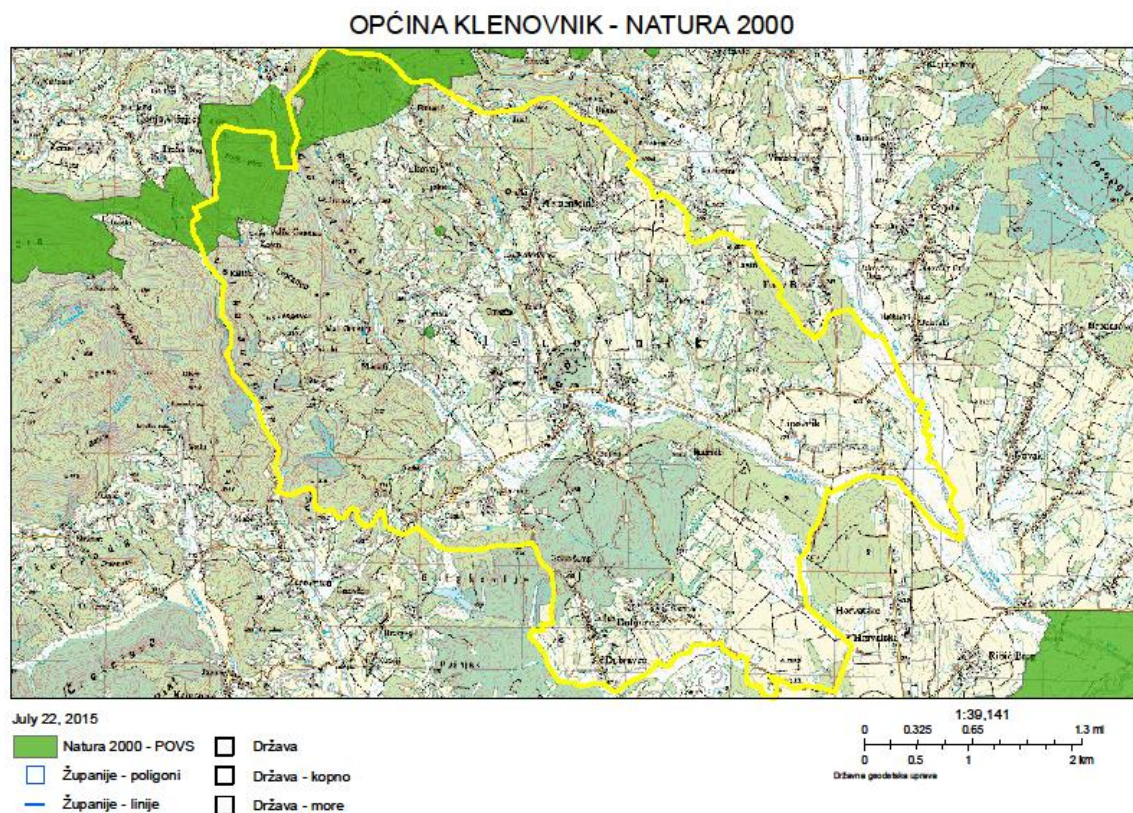
Zaštićene lokalitete i ostale prirodne znamenitosti potrebno je adekvatno održavati i uređivati.

Na području Općine Klenovnik nalaze se područja Ekološke mreže NATURA 2000:

- Vršni dio Ravne gore (HR2000369)
- Cerjanska špilja (HR2001191)
- Zdenec pri Ciglaru (HR2001192).

Radi se o područjima očuvanja koja su značajna za vrste i stanišne tipove – POVS. Vršni dio Ravne gore značajan je za očuvanje žutog mukača (*Bombina variegata*), gorskog potočara (*Cordulegaster heros*), jelenka (*Lucanus cervus*), tise (*Taxus baccata*), crnkaste sase (*Pulsatilla pratensis* ssp. *nigricans*), ljiljana zlatana (*Lilium martagon*), orhideja kokice mušice (*Ophrys insectifera*), bljedolikog kaćuna (*Orchis pallens*), grimiznog kaćuna (*Orchis purpurea*) i mirisavog dvolista (*Platanthera bifolia*), te špilja i jama zatvorenih za javnost. Cerjanska špilja i Zdenec pri Ciglaru ubrajaju se među špilje i jame zatvorene za javnost (Natura kod 8310).

Slika 2: Područja Ekološke mreže NATURA 2000 na području Općine Klenovnik

Izvor: www.natura2000.dzrp.hr, 2015.

1.1.5. Kulturno-povijesna i tradicijska baština

Prema Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske, na području Općine Klenovnik nalazi se vrijedna zaštićena kulturna baština koju čine zaštićena nepokretna te pokretna dobra.

Bogatstvo zaštićene nepokretne kulturno-povijesne (materijalne) baštine čine:

- Arheološko nalazište „Velika pećina“ koje se nalazi na području naselja Goranec
- Crkva Presvetog Trojstva u Klenovniku
- Dvorac Drašković u Klenovniku²
- Kameni spomenik sv. Ivana Nepomuka u Klenovniku

² Dvorac Drašković (dvorac Klenovnik) jedan je od najvećih i najreprezentativnijih dvoraca Zagorja i sjeverozapadne Hrvatske, a u njemu se nalazi Bolnica za plućne bolesti i TBC Klenovnik. Dvorac je zaštićen kao spomenik kulture dok je perivoj uz dvorac zaštićen u kategoriji spomenika parkovne arhitekture.

- Crkva sv. Wolfganga i župna kuća u naselju Vukovoj.

Zaštićenu pokretnu kulturno-povijesnu (materijalnu) baštinu čine:

- Petnaest kamenih postaja Ružarija u crkvi sv. Wolfganga
- Inventar crkve Presvetog Trojstva
- Inventar kapele dvorca Drašković
- Orgulje – pozitiv u kapeli sv. Antuna u dvorcu Drašković
- Inventar crkve sv. Wolfganga.

Od zaštićene nematerijalne kulturne baštine treba spomenuti bogatstvo tradicije odnosno običaja kao što je priprema blagdanske pogače lucišćak i blagdanskog božićnog kruha koledo iz Plemenščine. Očuvanjem tradicijske kulturne baštine i običaja klenovničkog kraja bavi se KUD Klenovnik – sekcija za njegovanje starih običaja i tradicije. Svječarsko-medičarski obrt Slavica³ iz Klenovnika, među rijetkima na sjeveru Hrvatske, bavi se ovim tradicionalnim i zaštićenim zanatom koji je pokrenut još 1939. godine. Tradicija pravljenja licitara je 2010. godine dobila UNESCO-vu povelju nematerijalne kulturne baštine, a licitar predstavlja autohtoni hrvatski tradicijski suvenir.

Osim zaštićenom baštinom, Općina obiluje i nezaštićenom kulturno-povijesnom baštinom od koje je važno spomenuti Marijin put⁴, kapelu sv. Ane, kapelu sv. Vinka i kapelu sv. Antuna Padovanskog, a koje imaju vrlo velik značaj za vjerski turizam. Isto tako, evidentirani su i arheološki lokaliteti za koje će nakon provedenih arheoloških i konzervatorskih istraživanja biti pokrenut postupak stavljanja pod zaštitu temeljem Zakona o zaštiti spomenika kulture:

- Mačkova špilja - nalazište europske važnosti, nalazi koji dokazuju naseljavanje špilje kroz dugi vremenski period (od starijeg kamenog doba do srednjeg vijeka)
- Kapela sv. Wolfganga u Vukovoj - moguće starije sakralne građevine i prapovijesni nalazi
- Tumul uz zaseok Evačići - prapovijesni grob, nije istraživani
- Brdo Kukelj - višeslojni arheološki lokalitet (od kasnog brončanog doba do antike).

³ Vlasnica obrta Valentina Gladović- Nedić uredila je Licitarsku hižu, a uređenje kompletnog poslovnog dijela novoizgrađenog objekta te opremanje proizvodnog prostora sufinancirano je sredstvima iz IPARD programa

⁴ Važan hodočasnički događaj koji datira još od 17. stoljeća, a uspostavljen je za vrijeme grofa Ivana Draškovića IV. Radi se o dvosatnom hodu od Dvorca Klenovnik do kapele sv. Wolfganga u Vukovoj - 15 baroknih kamenih spomenika ukrašenih raskošnim prizorima iz otajstava svete krunice svakih 300-tinjak metara. Zadnja postaja nalazi se na 473 metra nadmorske visine, a put je dužine oko 4,5 kilometra. Restaurirano je svih 15 postaja. Marijinim putem prolazi se u Marijinim mjesecima- svibnju i listopadu.

Pod graditeljskom baštinom kao spomenici graditeljstva evidentirani su javno drveno raspelo na cesti prema Kamenici, pil na cesti prema Žarovnici, kameni pil sa prikazom krunidbe Marije u Vukovoj, javno drveno raspelo u naselju Klenovnik, drveno raspelo na cesti Klenovnik – Novaki te 15 kamenih pilova na Marijinom putu na cesti Klenovnik – Vukovoj.

1.2. Kvaliteta života i stanje infrastrukture

1.2.1. Prometna infrastruktura

Osnovnu cestovnu mrežu na području Općine Klenovnik čini sustav javnih razvrstanih, županijskih i lokalnih cesta te ostalih nerazvrstanih cesta i puteva. Prema važnosti, cestovne prometnice razvrstane su u kategoriju županijskih cesta čija je uloga kvalitetno povezati područje Županije i omogućiti priključak na mrežu državnih cesta. Područjem Općine prolaze 4 županijske ceste⁵ u dužini od 10,5 km, 7 lokalnih cesta⁶ dužine 16,5 km te niz nerazvrstanih cesta u dužini od 52,6 km (asfaltirano 30%). Planom je predviđeno uključivanje nekih nerazvrstanih cesta s područja Općine u mrežu javnih cesta i to u kategoriju lokalnih cesta. Mreža javnih i nerazvrstanih cesta na području Općine Klenovnik prikazana je na Slici 3.

⁵ Ž 2059: Klenovnik (Ž2243) – Koškovec – D35

Ž 2084: Dubrovec – Kaniža (D35)

Ž 2101: Lepoglava (D35) – Bedenec – Jerovec – Donje Ladanje – N. Ves Petrijanečka - Varaždin (D2251)

Ž 2243: Klenovnik (Ž2059) – Bitoševje – Žarovnica (Ž2057)

⁶ L 25023: Donja Voća (Ž2056) – Stolniki – Lipovnik (L25029)

L 25024: Plemenščina – Klenovnik (bolnica) Ž2059

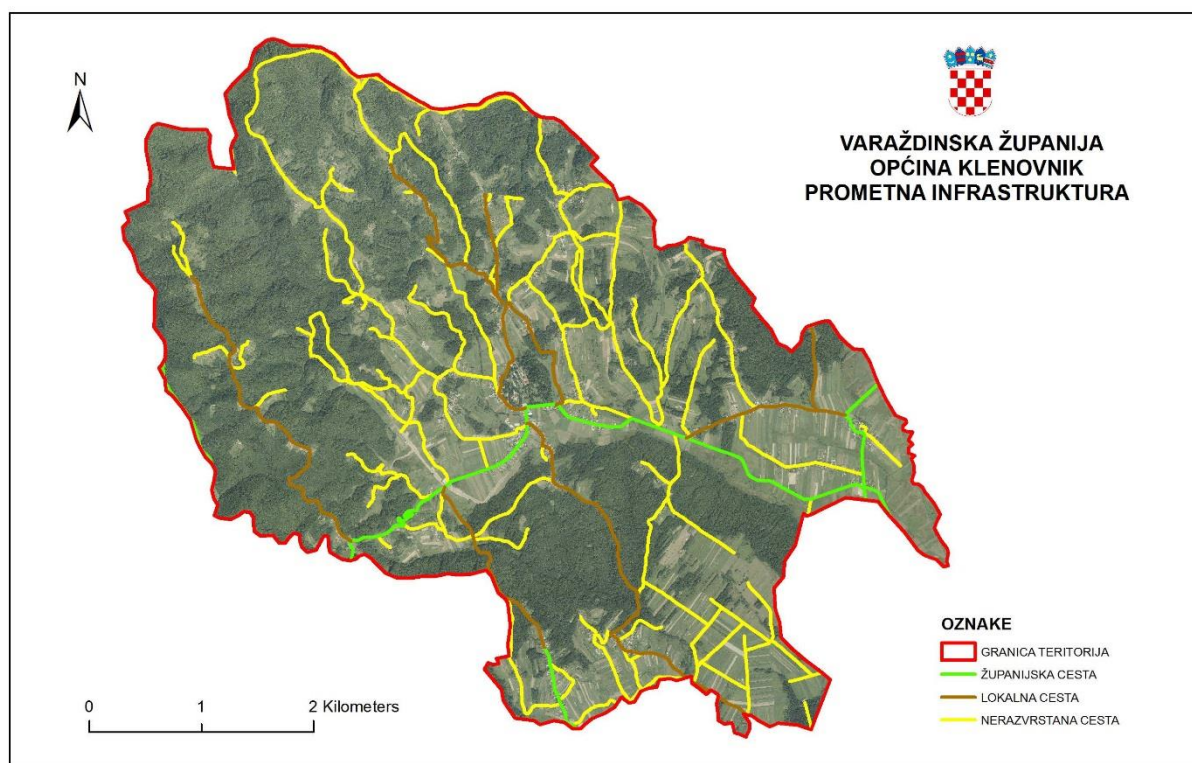
L 25025: Vukovoj – Klenovnik – Ž2059

L 25026: Goranec – Ž2243

L 25029: Ž2059 – Lipovnik (Ž2101)

L 25030: Ž2243 – Vuglovečki – Dubravec (Ž2084)

L 25172: Klenovnik (Ž2245) – Šambari – Donji Jerovec (Ž2101)

Slika 3: Mreža javnih i nerazvrstanih cesta na teritoriju Općine Klenovnik

Izvor i obrada: Agencija za razvoj Varaždinske županije, 2015.

Stanje cestovne mreže prometnica na području Općine nije zadovoljavajuće, a što je u velikoj mjeri posljedica konfiguracije, odnosno reljefnih obilježja terena. Isto tako, nedostatna su izdvajanja za održavanje javnih lokalnih i županijskih cesta, a dužina nerazvrstanih cesta u odnosu na veličinu lokalnih i županijskih je prevelika.

Važniji cestovni koridori koji su u funkciji kvalitetnijeg povezivanja i objedinjavanja prostora, koridori su dviju županijskih cesta (Ž 2059 i Ž 2243). Od ostalih cestovnih prometnih koridora koji su od značaja, a nalaze se u neposrednoj blizini, važan je koridor državne ceste DC 35 (Varaždin – Lepoglava – čvor Sv. Križ Začretje), a koridor povezuje dvije državne ceste - D1 koja vodi od graničnog prijelaza Macelj prema Zagrebu i dalje prema jugu Hrvatske te D2 od Dubrave Križevljanske (granica sa Slovenijom) prema Varaždinu i dalje prema Koprivnici. Javni promet putnika u Općini Klenovnik obavlja poduzeće Autobusni promet d.d. Varaždin, a na području Općine nalazi se 5 autobusnih stajališta i prometuje 6 autobusnih linija dnevno.

Željeznički infrastrukturni sustav na području Općine Klenovnik ne postoji. Izgradnja kapaciteta koji bi bili u funkciji željezničkog prometa nije planirana, a najbliži koridor željezničke infrastrukture koji će tek dobiti na značaju kada bude izgrađen, koridor je buduće

brze transeuropske željezničke pruge Zagreb – Krapina – Lepoglava – Ivanec – Varaždin – Čakovec – Republika Mađarska.

U Općini Klenovnik ne postoje niti su planirani bilo kakvi sadržaji koji bi bili u funkciji zračnog prometa. Najbliži aerodrom nalazi se u Varaždinu i ima značenje za cijelu Županiju.

1.2.2. Telekomunikacijska infrastruktura

Na području Općine Klenovnik poštanski promet obavlja poštanski ured „Hrvatske pošte“ d.d. s jednim šalterom u naselju Klenovnik. Granice dostavnog područja ovog poštanskog ureda uglavnom se poklapaju s administrativnim granicama, a vrste poslova koje ured obavlja isključivo su poslovi prijema i dostave različitih vrsta poštanskih pošiljaka te otprema i dostava telegrama. Otvaranje novih ureda poštanskog prometa nije predviđeno. Potrebe korisnika su zadovoljene te je osigurana zadovoljavajuća pristupačnost poštanske mreže na tom području.

Područje Općine nije u potpunosti pokriveno fiksnom (83%) i mobilnom telefonijom, a telekomunikacijski promet u nepokretnoj i pokretnoj mreži obavlja više različitih operatera. U skladu s nepovoljnim trendom stalnog smanjenja broja stanovnika, realna pretpostavka je da u sustavu fiksne mreže neće biti potrebe za instaliranjem novih kapaciteta pored već postojećih. Ukoliko se u tom smislu s vremenom ipak iskažu dodatne potrebe, unutar postojećeg UPS-a osigurane su tehničke pretpostavke za mogućnost proširenja kapaciteta i povećanja broja instaliranih priključaka ugradnjom još jednog modula s novim priključcima.

Obzirom da dostupnost mobilne mreže nije svugdje moguća, pogotovo u naselju Lipovnik, potrebno je daljnje poboljšanje pokrivanja te uvođenje novih usluga i tehnologija. Prema javno dostupnim podacima⁷, postotak kućanstava koji koristi upotrebu širokopojasnog pristupa internetu je 42,45%, od toga najviše kućanstva (27,36%) koristi brzinu od 2 do 4 Mbit/s, 14,93% kućanstva koristi brzinu od 4 do 10 Mbit/s, dok brzinu od 10 do 20 Mbit/s koristi samo 0,17% kućanstva. Kako najnovije širokopojasne usluge (obrazovanje putem interneta, društveno umrežavanje, televizija visoke kakvoće, rad od kuće i drugo) zahtijevaju odgovarajuće

⁷ <http://bbzone.hakom.hr/hr-HR/StatistickiPrikaz#sthash.5hFCsDM2.r8yF9tvx.dpbs>

prijenosne kapacitete (više od 20 Mbit/s), potrebno je osigurati svjetlovodnu pristupnu infrastrukturu i odgovarajuće bežične tehnologije nove generacije.

Na području Općine Klenovnik u funkciji je jedna javna telefonska govornica.

1.2.3. Opskrba električnom energijom

Distributer za obavljanje djelatnosti električne energije za područje Općine Klenovnik je HEP ODS DP Varaždin – pogon Ivanec, a u pogonu je 12 trafostanica snage 10/04 kW pomoću kojih se Općina napaja električnom energijom. Dužina zračne niskonaponske mreže⁸ iznosi cca 25,5 km, a podzemne cca 3 km. Iako je Općina u cijelosti pokrivena sustavom električne energije, da bi se osigurala kvalitetna distribucija iste, potrebne su rekonstrukcije na mreži i trafostanicama (zamjena tehnološki zastarjelih postrojenja novim, izgradnja dalekovoda).

Osim na privatnim kućama, obnovljivi izvori energije na području Općine nisu zastupljeni.

1.2.4. Opskrba plinom

Distribuciju plina na području Općine Klenovnik obavlja poduzeće „Ivkom plin“ d.o.o. Ivanec, a plinskom mrežom pokrivena su naselja Klenovnik, Dubravec, Lipovnik i Plemenščina. Ukupna priključenost kućanstva⁹ na plinsku mrežu na području Općine iznosi 52% (315 kućanstva). Uz plin, veći dio domaćinstava za ogrjev koristi i drva, a manji dio i ugljen.

Sustav plinoopskrbnih cjevovoda uglavnom je izgrađen i u tom smislu potrebno ga je nadograđivati u skladu s građevnim zonama.

1.2.5. Vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Opskrba vodom na području Općine Klenovnik odvija se preko Vodoopskrbnog sustava „Ivanec“ koji opskrbljuje jugozapadni dio Općine (dio naselja Klenovnik) te Regionalnog

⁸ Tesla d.o.o. Klenovnik

⁹ Ivkom plin, 2015.

vodovoda „Varaždin“ koji snabdijeva vodom veći dio stanovnika Općine, odnosno naselja Lipovnik, Klenovnik, Plemenščina i Dubravec (67% naselja pokriveno vodoopskrbnim sustavom). Naselja Vukovoj i Goranec pitkom se vodom snabdijevaju preko hidrofora i zdenaca. Poduzeća zadužena za upravljanje vodoopskrbnim sustavom Općine Klenovnik su Ivkom vode d.o.o. iz Ivanca te poduzeće Varkom d.d. iz Varaždina. Od ukupno 603 kućanstva, na vodovodnu mrežu koja je pod nadležnošću poduzeća Ivkom vode priključeno je 105 kućanstva¹⁰, a pod nadležnošću poduzeća Varkom 447 kućanstva¹¹. Na temelju navedenih podataka možemo zaključiti da je ukupna priključenost kućanstva na vodoopskrbni sustav u Općini Klenovnik 92%.

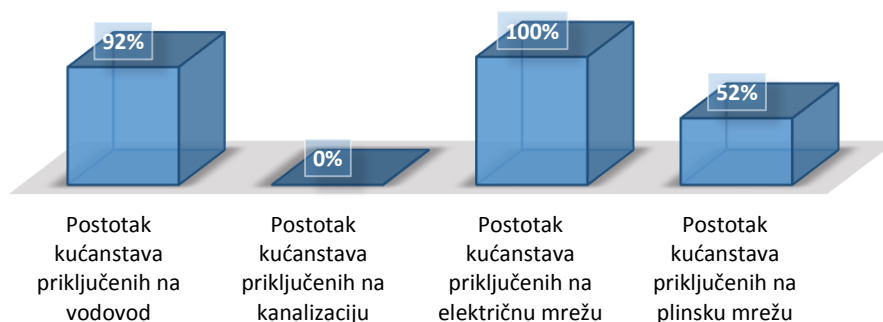
Na kraju 2014. godine, ukupna potrošnja vode bila je 52.824 m³. Najveću potrošnju pitke vode imalo je naselje Klenovnik (23.889 m³), a najmanju naselje Plemenščina (3.145 m³).

Što se kvalitete vode tiče, u sustavu Regionalnog vodovoda „Varaždin“ prisutna je povišena razina nitrata. Pored toga, posebno kod sustava „Ivanec“, nezadovoljavajuće je stanje s profilima cjevovoda što dovodi do teškoća u opskrbi.

Općina Klenovnik nema izgrađen sustav odvodnje otpadnih ni oborinskih voda pa odvodnja otpadnih voda predstavlja ključni infrastrukturni problem razvoja Općine. Otpadne vode iz domaćinstva prikupljaju se putem individualnih septičkih jama dok se oborinske vode odvede otvorenim jarcima u lokalne vodovode i kanale uz prometnice, bez ikakvog pročišćavanja. Najveći individualni sustav odvodnje je sustav kompleksa Bolnice za plućne bolesti. Opremanje prostora Općine kapacitetima sustava odvodnje oborinske i otpadne vode predviđeno je s više odvojenih gravitacijskih sustava, budući da jedan jedinstveni sustav nije racionalan. Najveći od planiranih sustava odvodnje je sustav predviđen za odvodnju centralnog dijela Općine za koji postoji i projektna dokumentacija, a planiran je i sustav Goranec koji će se napajati s lokacije Ravne gore.

¹⁰ Ivkom vode, na dan 17.02.2015.

¹¹ Varkom d.d., 2015.

Grafikon 1: Pokrivenost kućanstva komunalnom mrežom

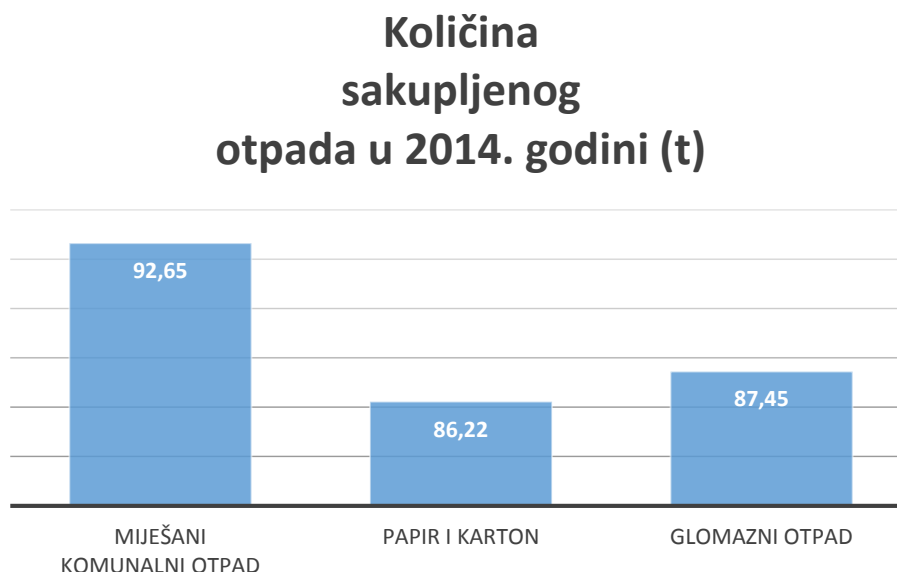
Izvor: Obrada AZRA, 2015.

1.2.6. Gospodarenje otpadom

Komunalnu djelatnost sakupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog otpada s područja Općine Klenovnik obavlja poduzeće Ivkom d.d. iz Ivanca. Općina ima organiziran sustav gospodarenja otpadom u kojem se nalaze sva naselja, a uveden je i sustav odvojenog prikupljanja¹². Na području Općine ne postoji odlagalište komunalnog otpada, već se sav otpad odvozi na odlagalište u Jerovcu. Bolnički otpad iz bolnice za plućne bolesti u Klenovniku zbrinjava se u skladu s odredbama važeće zakonske regulative iz oblasti otpada i postupanja s opasnim otpadom. Divlja odlagališta na području Općine ne postoje.

U 2014. godini sakupljeno je 92,65 tona mješovitog komunalnog otpada, 87,45 tona glomaznog otpada te 86,22 tona papira i kartona. Odvoz otpada vrši se dva puta mjesečno.

¹² Manji postotak domaćinstava prihvatilo je sortiranje otpada u tri različito označene vreće

Grafikon 2: Količina sakupljenog otpada u 2014. godini

Izvor: Općina Klenovnik, 2015.

1.2.7. Poslovna infrastruktura

Na području Općine Klenovnik nema poslovne zone. Prostornim planom predviđena je zona za smještaj gospodarskih djelatnosti u naselju Klenovnik u kojoj će se moći graditi industrijski, skladišni, upravni i trgovački prostori. Općina potiče razvoj poduzeća i obiteljskih gospodarstava u vidu poziva upućenih poduzetnicima i OPG-ima da se svojim obrazloženim zahtjevom za bilo kakvom vrstom pripomoći obrate Općini kako bi im se pomoglo, u skladu s mogućnostima. Do sada su pomoći zatražili individualni poljoprivredni proizvođači i jedan obrt u obliku subvencija na kamate za kredit.

1.2.8. Društvena infrastruktura

Od ustanova važnih za društveni razvoj zajednice, u Općini Klenovnik nalazi se samo jedan društveni/vatrogasni dom u kojem se najčešće održavaju društvena okupljanja i aktivnosti udruga, različita predavanja i slične aktivnosti, a također postoji i jedno nogometno/rukometno igralište i sportska dvorana koja se nalazi u sklopu osnovne škole. U pripremi je projekt

nadogradnje vatrogasnog doma s većim kapacitetima i opremom za veću dvoranu (kao društveni dom za građanske potrebe svih profila i potreba).

Prostor grobne kuće nije u adekvatnom stanju te se ukazuje potreba za rekonstrukcijom.

1.3. Gospodarstvo

1.3.1. Gospodarske značajke

Na temelju izračuna Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU, Općina Klenovnik nalazi se u III. skupini s indeksom razvijenosti¹³ od 76,71%. Varaždinska županija prema klasifikaciji županija nalazi se u II. skupini s indeksom razvijenosti koji iznosi 86,34%.

U sljedećim tablicama dani je prikaz stanja gospodarstva Općine Klenovnik.

Tablica 2: Osnovni financijski rezultati poduzetnika Općine Klenovnik (iznosi u tisućama kn)

R. br.	POKAZATELJ / GODINE	2013.	2014.	Indeks	Udjel Općine u županiji (%)
1.	Br. pravnih osoba	14	10	71,43	0,33
2.	Broj zaposlenih	55	56	101,82	0,15
3.	Ukupan prihod	20.269	18.319	90,38	0,09
4.	Dobit tekuće godine	619	289	46,69	0,03
5.	Gubitak tekuće godine	579	561	96,89	0,08
6.	Poslovni rezultat (neto)	39	-272		

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika RH u 2013. po gradovima/općinama, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika RH u 2014. po gradovima/općinama; 2015.

Na području Općine Klenovnik kod pravnih osoba/subjekata zaposleno je ukupno 56 osoba, što predstavlja tek 0,15% ukupno zaposlenih u pravnim osobama u Varaždinskoj županiji. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, ukupan broj zaposlenih u pravnim osobama na dan 30.06.2015. godine iznosi 96 osoba, odnosno osiguranika¹⁴.

¹³ Indeks razvijenosti izračunava se na temelju stope nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku, općega kretanja stanovništva, stope obrazovanosti; Uredba o indeksu razvijenosti NN br. 63/10 i 158/13

¹⁴ Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje vodi matičnu evidenciju osiguranika prema kojoj broj zaposlenih u pravnim osobama uključuje i osiguranike koji prema definiciji Državnog zavoda za statistiku nisu zaposlene osobe.

Ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 18.319.000,00 kuna, što je za 9,62% manje nego prethodne godine. Pravne osobe/subjekti su u 2014. godini poslovali s negativnim poslovnim rezultatom, odnosno gubitkom od -272.000,00 kuna, dok je u prethodnoj godini ostvarena dobit od 39.000,00 kn.

Tablica 3: Osnovni financijski rezultati poduzetnika Općine Klenovnik u 2013. godini po djelatnostima

DJELATNOST	BROJ TVRTKI				UKUPNI PRIHODI				BROJ ZAPOSLENIH (krajem razdoblja)			
	malo	srednje	veliko	ukupno	malo	srednje	veliko	ukupno	malo	srednje	veliko	ukupno
F) Građevinarstvo	3	0	0	3	382.742	0	0	382.742	4	0	0	4
G) Trgovina na veliko i na malo; Popravak motornih vozila i motocikala	6	0	0	6	3.272.789	0	0	3.272.789	10	0	0	10
H) Prijevoz i skladištenje	1	0	0	1	136.204	0	0	136.204	2	0	0	2
P) Obrazovanje	1	0	0	1	454.899	0	0	454.899	4	0	0	4
UKUPNO	11	0	0	11	4.246.634	0	0	4.246.634	20	0	0	20

Izvor: HGK, 2015.

Promatrano prema područjima djelatnosti na ukupne rezultate poslovanja pravnih osoba/subjekata Općine Klenovnik, dominantan je utjecaj trgovine na veliko i malo (6 tvrtki i 10 zaposlenih), dok je utjecaj ostalih djelatnosti manji.

Tablica 4: Izvoz i uvoz 2013. i 2014. u tisućama kuna

JLS	IZVOZ			UVOZ		
	2013.	2014.	Indeksi 2014./2013.	2013.	2014.	Indeksi 2014./2013.
Klenovnik	0	0		3	1	33,3
Varaždinska županija	5.654.922	6.730.490	119	4.391.799	4.167.432	94,9

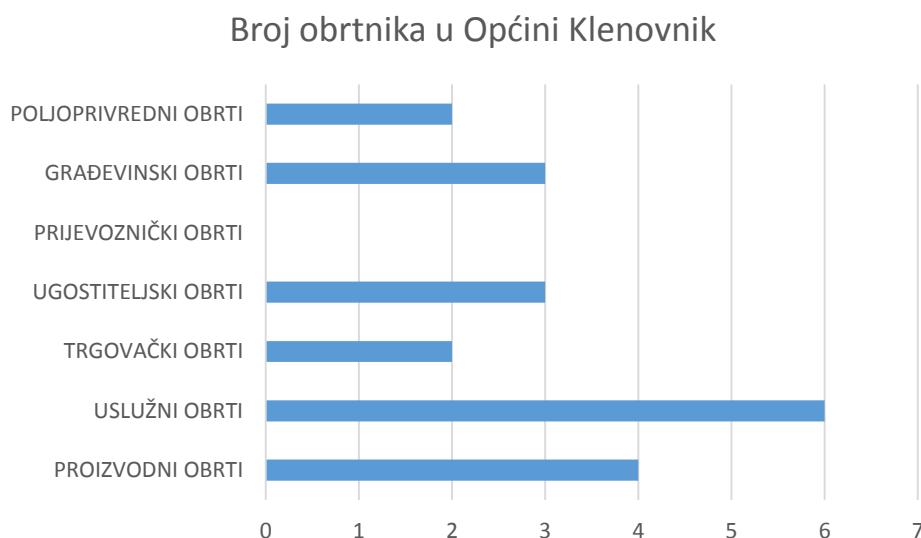
Izvor: HGK Županijska komora Varaždin, 2015.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, Županijske komore Varaždin, u 2014. godini pravne osobe/subjekti Općine Klenovnik sudjelovali su s manje od 1% u ukupnom uvozu Varaždinske županije. Izvoz nije ostvaren u protekle dvije godine. Ukupan uvoz zabilježen je u iznosu od 1.000,00 kuna. U odnosu na 2013. godinu, ostvaren je manji uvoz za 66,67%.

Na području Općine Klenovnik jače je razvijeno obrtništvo od malog i srednjeg poduzetništva. Prema podacima Obrtničke komore Varaždinske županije, Udruženja hrvatskih obrtnika Ivanec, na dan 31.12.2014. godine, na području Općine Klenovnik djelatnost je obavljalo 20 obrta, što je povećanje za 5,26% u odnosu na 2013. godinu, kad je registrirano 19 obrta. Muških vlasnika obrta je 12, dok je ženskih vlasnika obrta 8.

Iz grafikona je vidljivo da su na području Općine najviše zastupljeni uslužni obrti (30%).

Grafikon 3: Broj obrtnika u Općini Klenovnik u 2014. godini

Izvor: Obrtnička komora Varaždinske županije, Udruženje hrvatskih obrtnika Ivanec, 2015.

1.3.2. Zapošljavanje

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u Općini Klenovnik je u lipnju 2015. bilo nezaposleno ukupno 104 osobe, od čega 48 žena (46,15%) te 56 muškaraca (53,85%). Detaljan pregled prema razini obrazovanja i spolu prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 5: Nezaposlene osobe prema kvalifikaciji i spolu

JLS	Ukupno			Bez škole i nezavršena osnovna škola			Osnovna škola			SŠ zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike			SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija			Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola			Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat		
	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž
Klenovnik	104	56	48	6	6	0	28	20	8	35	19	16	21	9	12	10	1	9	4	1	3
V. županija	7056	3633	3423	509	330	179	1648	858	790	2230	1306	924	1751	803	948	437	164	273	481	172	309

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Varaždin: Mjesečni bilten za lipanj 2015.

U lipnju 2015. godine, Općina Klenovnik imala je 1,47% nezaposlenih osoba u odnosu na ukupno nezaposlene osobe u Varaždinskoj županiji. Najveći broj nezaposlenih osoba su osobe sa srednjoškolskim obrazovanjem do 3. godine, koje čine 33,65% ukupnog broja nezaposlenih u Općini Klenovnik. Ista situacija je u Varaždinskoj županiji, najveći dio nezaposlenih osoba čine osobe srednjoškolskog obrazovanja do 3. godine (31,60%).

1.3.3. Poljoprivreda

Osnovna gospodarska aktivnost stanovništva vezana je uz poljodjelstvo i stočarstvo. Osnovna namjena poljoprivrednog zemljišta je za oranice, vinograde i voćnjake. Prostor najvišeg boniteta tla, odnosno vrijednog obradivog tla je prostor između potoka Voće, Lipovnika i Šarnice. Prostori nizinskog i brežuljkastog dijela općine smatraju se prostorom ostalih obradivih tla isključivo poljoprivredne namjene. Nedovoljno korištenje resursa, male parcele poljoprivrednog zemljišta i loš plasman poljoprivrednih proizvoda temeljne su zapreke bržem razvoju poljoprivrede. Poljoprivredna proizvodnja je ekstenzivna i nespecijalizirana.

Prema Popisu poljoprivrede 2003. godine, od ukupne površine Općine (25,66 km²) na raspoložive površine poljoprivrednog zemljišta otpada 10,66 km², odnosno 41,54%. U svrhu poljoprivredne proizvodnje koristi se 5,05 km², što je 47,37% od ukupno raspoložive površine poljoprivrednog zemljišta, odnosno 19,68% od ukupne površine Općine.

Tablica 6: Struktura poljoprivrednog zemljišta po namjeni (ha)

Ukupno korišteno poljoprivredno zemljište	oranice i vrtovi	povrtnjaci	livade	pašnjaci	voćnjaci	vinogradi	rasadnici košaračka vrba
505,01	299,26	2,94	138,47	5,57	22,24	36,25	0,28

Izvor: DZS, Popis poljoprivrede 2003.

Najviše površine zauzimaju oranice i vrtovi s 299,26 ha, odnosno 59,26% i livade sa 138,47 ha, odnosno 27,42%, što je vidljivo u Tablici 6.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APRRR), obradiva površina zauzima ukupno 270,81 ha, od čega oranice zauzimaju 153,16 ha, odnosno

56,56% obradive površine, livade 57,49 ha, odnosno 21,23%, pašnjaci 37,55 ha, odnosno 13,87%, vinogradi 12,8 ha, odnosno 4,73%, voćnjaci 9,5 ha, odnosno 3,51%, dok mješoviti višegodišnji nasadi zauzimaju 0,14 ha, odnosno 0,05% ukupne površine. U privatnom vlasništvu nalazi se 270,35 ha poljoprivredne površine, dok je u državnom vlasništvu 0,46 ha poljoprivredne površine.

Tablica 7: Poljoprivredne površine Općine Klenovnik prema vrsti uporabe zemljišta i vlasništvu (ha)

	Obradiva površina poljoprivrednog zemljišta							
	Ukupno	Oranica	Livada	Pašnjak	Vinograd	Voćnjak	Mješoviti višegodišnji nasadi	Ostale vrste korištenja zemljišta
Ukupna površina	270,81	153,16	57,49	37,55	12,8	9,5	0,14	0,18
Privatno vlasništvo	270,35	152,89	57,3	37,55	12,8	9,5	0,14	0,18
Državno vlasništvo	0,46	0,27	0,18	0	0	0	0	0

Izvor: APPRRR, 2015.

Prema podacima APPRRR-a, najčešći način korištenja parcela (prijavljenih u ARKOD-u) su oranice na 456 parcela te livade na 205 parcela, a ostalo je u manjem ili neznatnom udjelu. Ukupno se za poljoprivrednu proizvodnju koristi 270,8 ha, na ukupno 804 parcela.

Tablica 8: Prikaz načina korištenja parcela (ha) prijavljenih u ARKOD-u

Vrsta uporabe zemljišta	Površina (ha)	Broj parcela	Broj PG-a ¹⁵
Oranica	153,16	456	139
Livada	57,49	205	86
Pašnjak	37,55	8	5
Vinogradi	12,80	76	52
Voćnjak	9,50	56	38
Mješoviti višegodišnji nasadi	0,14	2	2
Ostale vrste korištenja zemljišta	0,18	1	1
UKUPNO	270,81	804	167

Izvor: APPRRR, ARKOD na dan 23.06.2015.

¹⁵ Ukupni broj PG-a prikazuje jedinstveni broj PG-a na području Općine Klenovnik. Jedno PG može imati više vrsta uporabe zemljišta

Prosječna veličina proizvodnih parcela iznosi 0,34 ha. Prosječan broj katastarskih čestica po poljoprivrednom gospodarstvu iznosi 20,6 katastarskih čestica. Na temelju rezultata upisa poljoprivrednih gospodarstva u ARKOD, vidljivo je da je proizvodnja otežana radi usitnjenosti površina te disperzije proizvodnih parcela.

Mikroklimatske prilike u Općini Klenovnik pogoduju uzgoju žitarica i povrća, dok je brežuljkasti dio voćarski i vinogradarski kraj. Na oranicama se, osim žitarica, najviše uzgaja i krumpir, krmno bilje.

Tablica 9: Poljoprivredna gospodarstva s najzastupljenijim kulturama za koje je zatražena potpora s jedinstvenog zahtjeva iz 2014. godine na području Općine Klenovnik

KULTURA	BROJ PG-a	POVRŠINA (ha)
plemenita vinova loza	12	0,61
orah	1	0,05
jabuke	1	0,02
ostale voćne vrste	3	0,18
miješani nasad voćnih vrsta	14	1,34
krumpir	12	1,02
grah	1	0,02
ostalo povrće	1	0,04
miješani nasad povrća	12	0,43
kukuruz	66	16,76
ječam	14	3,56
pšenica	9	2,56
tritikale	2	0,54
zob	1	0,46
tikva uljanica	12	2,03
lucerna	1	0,1
stočna repa	1	0,1

Izvor: APPRRR, baza jedinstvenih zahtjeva za 2014. godinu, 2015.

Prema podacima APPRRR-a, iz baze jedinstvenih zahtjeva za 2014. godinu ISAP, od povrtnih kultura za koje je zatražena potpora, najzastupljeniji je u uzgoju krumpir na 1,02 ha i grah na 0,02 ha površine. Od žitarica najzastupljeniji je kukuruz na 16,76 ha površine, ječam na 3,56 ha, pšenica na 2,56 ha, tritikale na 0,54 ha i zob na 0,46 ha površine. Od voćarskih kultura najzastupljenija je plemenita vinova loza na 0,61 ha, orah domaći na 0,05 ha i jabuke na 0,02 ha.

U 2014. godini proizvelo se 3,59 t grožđa, odnosno 26,50 hl vina, što čini 0,29% ukupne proizvodnje grožđa u Varaždinskoj županiji, odnosno 0,35% ukupne proizvodnje vina u Varaždinskoj županiji.

Tablica 10: Proizvodnja grožđa i vina

	Broj trsova ¹⁶ (kom)	Proizvodnja grožđa (t)	Proizvodnja vina (hl) ¹⁷
Općina Klenovnik	42.990	3,59	26,50
Varaždinska županija	3.777.247	1.221,10	7.649,77
RH	110.484.529	80.477,67	523.316,04

Izvor: APPRRR, 2015.

Prema podacima iz Popisa poljoprivrede 2003. godine, u strukturi stočarske proizvodnje najviše je bio zastupljen uzgoj peradi s 13.974 jedinki, zatim uzgoj svinja s 1.069 jedinki, kunića s 563 jedinke, goveda s 202 jedinke, koza s 36 jedinki, dok je najmanje zastupljen bio uzgoj ovaca s 3 jedinke.

Tablica 11: Struktura stočarske proizvodnje

Godina	Broj peradi	Broj svinja	Broj kunića	Broj goveda	Broj koza	Broj ovaca
2003.	13.974	1.069	563	202	36	3
2014.	92 ¹⁸	190		37		53

Izvor: DZS, Popis poljoprivrede 2003.; Hrvatska poljoprivredna agencija, 2015.

Iz Tablice 11 vidljiv je pad stočarske proizvodnje u odnosu na 2003. godinu, jedino je zabilježen porast broja ovaca. Najviše je zastupljen uzgoj svinja sa 190 jedinki, zatim slijedi uzgoj peradi s 92 jedinke, ovaca s 53 jedinke, goveda s 37 jedinki, dok je broj kunića i koza nepoznat.

¹⁶ Sorte sa sorte liste sukladno Dodatku I. Pravilnika o registru vinograda, obveznim izjavama, pratećim dokumentima, podrumskoj evidenciji i proizvodnom potencijalu ("Narodne novine", br. 48/14, 83/14, 147/14), na dan 19. lipnja 2015.

¹⁷ Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinsku 2014. godinu

¹⁸ Podatak iz obavljenih veterinarskih pregleda

Tablica 12: Broj poljoprivrednih proizvođača prema vrsti poljoprivrednog gospodarstva upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

Vrsta poljoprivrednog gospodarstva	Broj
Obiteljsko gospodarstvo	98
Obrt	0
Trgovačko društvo	0
Zadruga	0
Ukupno	98

Izvor: APPRRR, 2015. godine

U Upisnik poljoprivrednih gospodarstava ukupno je upisano 98 poljoprivrednih gospodarstava te su sva obiteljska gospodarstva (OPG), što je vidljivo u Tablici 12.

Prostor Općine Klenovnik pruža dobre polazne mogućnosti za intenzivniji razvoj ratarstva, stočarstva, voćarstva i vinogradarstva kroz seoska gospodarstva i poduzetništvo.

1.3.4. Lovno i ribolovno gospodarstvo

Na području Općine Klenovnik djeluje Lovačko društvo „Kuna“ Klenovnik. Izgrađen je lovački dom za potrebe sastanaka. Radne obveze društva odnose se na suzbijanje bolesti smreke i uređenje bolničkog parka, uređivanje i čuvanje lovišta, prihranjivanje i čuvanje divljači u lovištu, čime se fond divljači znatno povećava iz godine u godinu.

Kroz područje Općine Klenovnik (i naselje Donja Višnjica, sve do granične crte s R. Slovenijom) proteže se Lovište V/116 „Klenovnik“. Ukupna površina lovišta je 2.446 ha, od čega je 1.318 ha lovne površine i 1.128 ne lovne površine.

U lovištu od divljači obitavaju divlja svinja, srna obična, zec, fazan, trčka, divlja patka, šljuka, prepelica, divlji golub, lisica, jazavac, tvor i druga sitna divljač. Samo lovište dosta je nepovoljno za uzgoj i očuvanje divljači od krivolova (zbog svojeg izgleda isto je usko i dugačko 26 km). Daljnji razvoj lovstva trebao bi se uklopiti u razvoj kontinentalnog turizma, za koji postoje povoljni uvjeti.

1.3.5. Turizam

Područje Općine ima potencijal za razvoj vjerskog turizma. Svake se godine organizira jedinstvena pobožnost u Hrvatskoj i ovom dijelu Europe - Marijin put u Klenovniku, tijekom kojeg više desetaka hodočasnika razmatraju radosna, žalosna i slavna otajstva krunice. Tijekom dvosatnog hoda od Klenovnika do kapele sv. Volfganga u Vukovoju povorci se priključuju novi hodočasnici. Marijinim putem prolazi se u Marijinim mjesecima - svibnju i listopadu. Za vjerski turizam značajne su kapela sv. Wolfganga u Vukovoju iznad Klenovnika, kapela sv. Antuna Padovanskog u sklopu Bolnice za plućne bolesti i TBC Klenovnik u kojoj se održava srednjevjekovno proštenje, crkva Presvetog Trojstva, kapela sv. Vinka, kapela sv. Ane.

Na području Općine registriran je seoski turizam „Grešna pilnica“ koji nudi tradicionalna jela i pića, prezentaciju i radionice starih zanata (tkalački stan, lončarsko kolo, dani kruha) te etno zbirke. Organizira školske izlete te nudi smještaj kapaciteta 8 ležajeva. Izletište i obiteljsko gospodarstvo "Grešna pilnica" dobilo je Zlatnu povelju "Suncokret ruralnog turizma Hrvatske" za 2014. godinu te je nosioc brenda "Okusi" - Hrvatska tradicijska kuhinja.

U sklopu razvoja seoskog turizma na području općine Klenovnik razvijaju se različiti sadržaji. Označene su i obilježene biciklističke staze, omogućen obilazak prirode kočijama i konjskim zapregama, obilazak špilja, izvora i drugih prirodnih vrijednosti. Uređene su šetnice i vidikovci. Prezentiraju se stari zanati i obrti (medičarstvo, lončarstvo, stolarija, bačvarstvo, pletarstvo i dr.), etno selo, etno muzej, tradicijske kuće.

Općina Klenovnik se razvija kao turistička destinacija pogodna za: cikloturizam, tranzitni turizam, ruralni i etno-turizam, eko-turizam, izletnički, vjerski, zdravstveni/lječilišni te lovni i ribolovni turizam. Također se želi potaknuti na razvoj dopunskih sadržaja za turiste kao i na proizvodnju eko hrane te ubiranje i plasman ljekovitog i aromatičnog bilja.

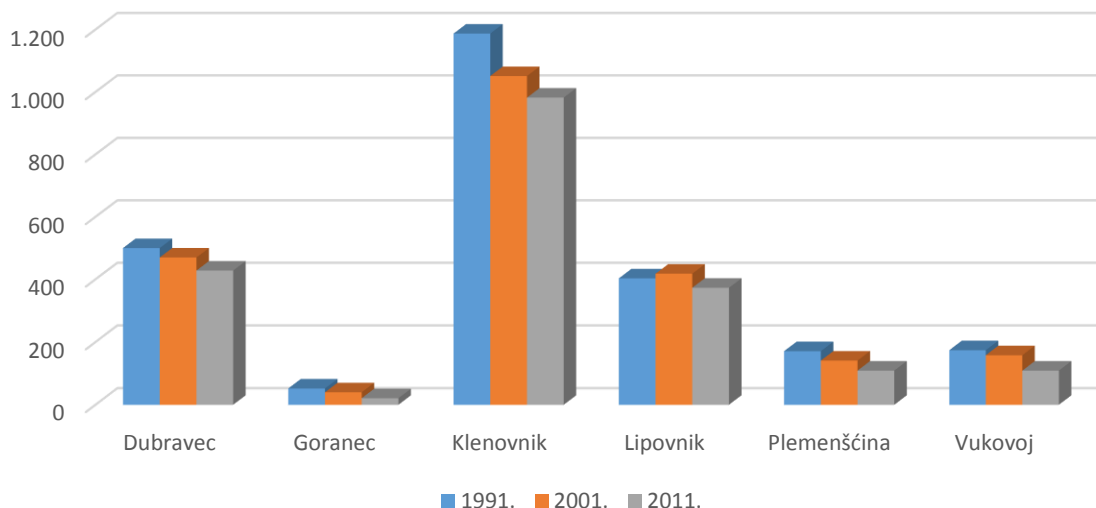
1.4. Demografske i socijalne značajke

U razdoblju od 1991. do 2011. godine ukupni se broj stanovnika smanjio za 464 osobe, odnosno 18,66%. U razdoblju od 1991. do 2001. bilježi se pad broja stanovnika za 8,40%, no od 2001. do 2011. bilježi se pad broja stanovnika za 11,24%, odnosno bilježimo 256 osoba manje.

U posljednjih dvadeset godina, pad broja stanovnika bilježe sva naselja ove općine. Konstantan pad bilježe sva naselja, osim Lipovnika gdje je u periodu od 1991. do 2001. zabilježen porast

broja stanovnika za 15 stanovnika, no u 2011. je zabilježen pad za 45 stanovnika. Dinamika kretanja broja stanovnika u razdoblju od 1991.-2011. godine vidljiva je iz Grafikona 4.

Grafikon 4: Dinamika kretanja broja stanovnika od 1991. -2011.

Izvor: DZS, *Naselja i stanovništvo RH 1857. – 2001., Popis stanovništva 2001. i 2011.*

Vitalni indeks, odnosno broj živorođenih na 100 umrlih, za Općinu Klenovnik u 2013. godini iznosio je 73,3. Vitalni indeks jedan je od pokazatelja negativnih demografskih trendova, odnosno smanjenja broja stanovnika i ruralne depopulacije područja te posljedica negativnog prirodnog prirasta (-8) koji karakterizira i cijelu Varaždinsku županiju¹⁹.

Prema Popisu stanovništva 2011., udio stanovnika mlađih od 20 godina (445 stanovnika) iznosi 22,01%, udio stanovnika starosti između 20 i 60 godina (1.187) iznosi 58,70%, dok udio stanovnika od 60 i više godina (390) iznosi 19,29%. U strukturi stanovništva po spolu, muškarci (51,11%) su nešto zastupljenije od žena (48,89%) u ukupnom broju stanovnika.

Tablica 13: Stanovništvo prema starosti i spolu

Općina	Spol	Ukupno	Starost		
			0-19	20-59	60 i više
Klenovnik	sv.	2.022	445	1.187	390
	m	1.033	242	643	148
	ž	989	203	544	242

Izvor: DZS, *Popis stanovništva 2011.*

¹⁹ Državni zavod za statistiku, Priopćenje, broj 7.1.1., od 22. srpnja 2014. godine

U odnosu na 2001. godinu, broj stanovnika mlađih od 20 godina (599) smanjio se za 154 stanovnika, broj stanovnika između 20 i 59 godina (1.162) povećao se za 25, dok se broj stanovnika od 60 i više godina (505) smanjio za 115 stanovnika. Indeks starenja iznosi 87,64%, dok je prema podacima iz 2001. godine iznosio 84,31%, što ukazuje na starenje populacije.

Podaci iz Popisa stanovništva 2011. godine prema školskoj spremi stanovništva starijeg od 15 godina ukazuju da je:

- bez školske spremе bilo 0,87% osoba,
- nepotpuno osnovno obrazovanje imalo 14,34% osoba,
- neki stupanj obrazovanja (osnovno, srednje, više i visoko) imalo 84,79% osoba (najbrojniji su oni sa srednjoškolskim obrazovanjem),
- doktorat znanosti nema niti jedna osoba.

Podaci su prikazani u Tablici 14.

Tablica 14: Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završenoj školi

Općina	Spol	Ukupno	Bez škole	Nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje	
							Svega	Doktorat znanosti
Klenovnik	sv.	1.716	15	246	469	878	108	-
	m	870	5	81	223	512	49	-
	ž	846	10	165	246	366	59	-

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Postotak stanovništva bez školske spremе se smanjio u odnosu na 2001. godinu kada je iznosio 2,01% te se povećao postotak stanovništva s nekim stupnjem obrazovanja koji je iznosio 69,90%.

Prema nacionalnosti, 99,60% stanovnika su Hrvati (2.014), 0,25% stanovnika su pripadnici nacionalnih manjina (5), 0,05 % (1) je pripadnik ostalih narodnosti, dok se 0,1% stanovnika (2) nisu izjasnili.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, Općina Klenovnik broji 603 kućanstva, što je u odnosu na Popis stanovništva iz 2001. godine smanjenje broja kućanstava za 12,10%, kada je

bilo ukupno 686 kućanstava. Pretežno su to samačka kućanstva (20,90%), 3 i 4 člana (svako 17,91%) i 2 člana (15,59%), dok domaćinstva s 5 ili više članova čine 27,69%. Broj samačkih kućanstava se povećao u odnosu na 2001. godinu, kada su činila 17,93%. Prosječna veličina kućanstva iznosi 3,35 člana.

Tablica 15: Kućanstva prema veličini i broju članova na području Općine Klenovnik

	Ukupno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više
Broj kućanstava	603	126	94	108	108	92	46	19	8	1	1	-
Broj osoba	2.022	126	188	324	432	460	276	133	64	9	10	

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Udio broja kućanstava u Općini Klenovnik u ukupnom broju kućanstava u Varaždinskoj županiji iznosi 1,09%.

1.4.1. Obrazovanje

Odgojno-obrazovnu infrastrukturu na području Općine Klenovnik čine javni Dječji vrtić Latica²⁰ i Osnovna škola grofa Janka Draškovića, oboje smješteni u naselju Klenovnik.

Programom predškolskog odgoja i obrazovanja obuhvaćeno je ukupno 49 djece. U vrtiću se izvodi redoviti deset-satni program i program predškole. Iako je u redoviti program uključeno i troje djece s posebnim potrebama, program za djecu s teškoćama u razvoju se ne provodi. Rad s djecom organiziran je u dvije mješovite odgojno-obrazovne skupine. Jaslička skupina nije organizirana. U vrtiću su zaposlena tri odgajatelja i jedan stručni suradnik.

Općina sufinancira program predškolskog odgoja i obrazovanja, odnosno cijenu smještaja djeteta u vrtiću u visini od 60% ukupnog iznosa. Najvažniji problem predstavlja nedostatak prostora.

U okviru osnovnoškolskog obrazovanja na području Općine Klenovnik djeluje Osnovna škola grofa Janka Draškovića koju je u šk. godini 2013./2014. pohađalo 175 učenika, od toga 89 učenika putnika te tri učenika s teškoćama u razvoju. U školi je zaposleno 23 učitelja te 3 stručna suradnika, a u nastavi pomaže i jedan pomoćnik. Nastava u školi odvija se u 3 razredna

²⁰ Dječji vrtić «Latica» Klenovnik od 01. svibnja 1996. godine djeluje samostalno nakon odvajanja od Dječjeg vrtića «Ivančice» Ivanec

odjela, u jednoj smjeni za sve učenike od I. - VIII. razreda. Za sve učenike organizirana je prehrana u školskoj kuhinji - učenici nižih razreda objeduju nakon 1. sata, dok učenici viših razreda idu u kuhinju nakon 2. sata. S ciljem smanjivanja interesa mladih za uzimanje sredstava ovisnosti škola organizira i provodi niz aktivnosti, a jedna od njih je i škola plivanja za 3. razrede koju plaćaju 50% roditelji i 50% Općina, a u pratnji učenika idu razrednica i još jedna učiteljica pratiteljica, dok obuku plivanja provode učitelji plivanja na bazenima.

Najudaljenija mjesta iz kojih djeca dolaze u školu su Dubravec, Vukovoj, Goranec i Lipovnik²¹, a Općina sufinancira prijevoz do škole.

Učenici najvećim dijelom školovanje nastavljaju na području Varaždinske županije tj. najviše u gradu Varaždinu te Srednjoj školi u Ivancu.

U listopadu 2010. godine OŠ grofa Janka Draškovića iz Klenovnika uključena je u međunarodni program Eko-škole. Cilj priključivanja ovom programu je veća briga učenika i učitelja ove škole za ekološko gospodarenje otpadom, ali i briga za zaštićene biljne i životinjske vrste ovog kraja, kao i racionalna i ekonomična potrošnja energije te korištenje alternativnih energenata.

Tablica 16: Obrazovna infrastruktura Općine Klenovnik

Osnovna škola grofa Janka Draškovića								
Broj učenika (2013. / 2014.)	Broj učenika s teškoćama u razvoju	Broj učenika putnika	Sufinanciranje prijevoza učenika (da/ne)	Broj učitelja	Broj stručnih suradnika	Program produženog boravka (da/ne)	Broj pomoćnika u nastavi	Jednosmjenska nastava (da/ne)
175	3	89	da	23	3	ne	1	da

Izvor: Općina Klenovnik, 2015.

Cjeloživotno obrazovanje u obliku različitih programa učenja i usavršavanja za stanovništvo nije organizirano.

²¹ Udaljenost od škole 3 do 10 km

1.4.2. Zdravstvo i socijalna skrb

Na području Općine Klenovnik registrirano je ukupno 2.014 zdravstveno osiguranih osoba²², a zdravstvenu djelatnost obavlja 1 tim liječnika opće obiteljske medicine. Radno vrijeme ordinacija usklađeno je s potrebama svih kategorija korisnika zdravstvenih usluga, a uvedeni su i programi centralnog naručivanja u suradnji s Općom bolnicom Varaždin i Varaždinskom županijom. Obzirom na broj zdravstveno osiguranih osoba na području Općine, a nedostatak liječnika dentalne medicine, kao i usluga hitne medicinske pomoći te ostalih specijalističkih usluga, stanovništvo iste obavlja u zgradi Doma zdravlja u Ivancu te Općoj bolnici Varaždin.

Tablica 17: Zdravstvena zaštita na području Općine Klenovnik

Broj zdravstveno osiguranih osoba	Opća/obiteljska medicina/broj timova	Zdravstvena zaštita predškolske djece/broj timova	Zdravstvena zaštita žena/broj timova	Broj bolnica /broj kreveta	Dentalna medicina /broj timova	Broj ljekarni
2.014	1	0	1	1/250	0	1

Izvor: Općina Klenovnik, 2015.

Na području Općine nalazi se Bolnica za plućne bolesti Klenovnik koja ima važan županijski i državni značaj, a čiji osnivač je Varaždinska županija. Bolnica raspolaže s 250 ugovorenih kreveta. O bolesnicima se brine ukupno 220 zaposlenika, od toga 130 medicinskih djelatnika. U bolnici radi 15 liječnika, od čega 11 specijalista. Osoblje osigurava suvremenu dijagnostičku obradu, njegu i liječenje akutnih i kroničnih plućnih bolesnika. U svakodnevnom radu bolnica usko surađuje s ostalim bolnicama, poglavito s Klinikom za plućne bolesti Jordanovac te s pulmološkim odjelima i ambulantama diljem Republike Hrvatske. U sklopu Bolnice Klenovnik nalazi se i jedna ljekarna.

Porastom starih i nemoćnih ljudi i kroničnih bolesnika u Bolnici Klenovnik, ukazuje se potreba za palijativnom skrbi. Obzirom da u Općini ne postoji dom za starije i nemoćne osobe, otvaranjem istog stvorio bi se osjećaj sigurnosti kod starijih ljudi, smanjio osjećaj nemoći i napuštenosti i na taj način poboljšala kvaliteta njihova života.

²²Izvor: HZZO na dan 31.07.2015. <http://cdn.hzzo.hr/wp-content/uploads/2013/11/BROJ-OSIGURANIH-OSOBA-PO-GRADOVIMA-OP%C4%86INAMA-GRADSKIM-%C4%8CETVRTIMA13.pdf>

Odlukom Vlade Republike Hrvatske, Bolnica za plućne bolesti i TBC Klenovnik i Specijalna bolnica za kronične bolesti Novi Marof, spojene su 2014. godine u jednu ustanovu - Opću bolnicu Varaždin.

Općina Klenovnik redovno godišnje izdvaja sredstva za socijalna davanja, a raspoređuje ih prema pristiglim zahtjevima građana o kojima odlučuje socijalno vijeće. Budući da je svake godine sve više potrebna socijalna pomoć, zbog nedostatka sredstava neki od zahtjeva ostaju bez konačnih rješenja. Centar za socijalnu skrb osnovan je na području Grada Ivanca s pripadajućim naseljima u koje spada i Općina Klenovnik.

Programom socijalne skrbi Općina za svaku proračunsku godinu izdvaja sredstva jednokratne novčane pomoći. Planirano izdvajanje sredstava za socijalnu skrb u 2015. godini iznosi 62.000,00 kuna, od toga se 32.000,00 kuna izdvaja za pomoć za podmirenje troškova stanovanja i ogrijeva te 30.000,00 kuna za pomoć za prijevoz učenika i studenata.

1.4.3. Kultura, sport i civilno društvo

Na području Općine Klenovnik razvijen je kulturni i sportski život te aktivnosti civilnog društva. Nositelj kulturnog života, odnosno kulturnih događanja u Općini je KUD Klenovnik koji je podijeljen u nekoliko sekcija: mješoviti pjevački zbor (djeluje već 10 godina), likovna sekcija i tamburaški orkestar, a broji ukupno 65 članova. Uz KUD Klenovnik, na području Općine djeluju i 2 poznate ličnosti u kulturi – slikar Izidor Gladović-Žiga²³ te pjesnik Ivan Knežević²⁴.

Kako bi se povećala kvaliteta života i zdravlje ljudi u Općini Klenovnik, Društvo za sport i rekreaciju²⁵ omogućuje članovima korištenje dvorane za provedbu sportsko-rekreacijskih sadržaja, a u sklopu društva djeluju sekcije za mali nogomet, košarku, tenis, odbojku, aerobiku i šah. S ciljem promicanja zdravog života u Općini Klenovnik već tradicionalno se održava i

²³ Član je SULS-a Varaždin i LUV-a. Svoja djela izlaže na skupnim izložbama u Varaždinskoj županiji i šire te uglavnom stvara portrete djece u tehnici suhog pastela, gravirane oblike i zapise na staklu i razne teme koristeći ulje na platnu. Svoja djela izlaže i prodaje u vlastitoj likovnoj galeriji „Pegaz“ u Klenovniku i galeriji Sv. Florijan u Varaždinu.

²⁴ Uz poeziju i publicistički rad, bavi se i slikarstvom te je više puta izlagao svoja djela u Klenovniku, Ivancu, Lepoglavi, Varaždinu, Čakovcu i Varaždinskim Toplicama. 1989. godine objavio je knjigu pjesama „Ruže na jastuku“, a 1991. zbirku haiku poezije „Procvalo nebo“. Zastupljen je u „Antologiji hrvatskog haiku pjesništva“ (Vladimir Devidé, 1996. g.), kao i u nekim drugim sličnim izdanjima te haiku časopisima. Član je Hrvatskog novinarskog društva, Varaždinskog književnog društva i Ivanečkog kluba kolekcionara. Kao sakupljača zanimaju ga poslovne i druge čestitke, razglednice, posebno Klenovnika, filatelija i stari molitvenici.

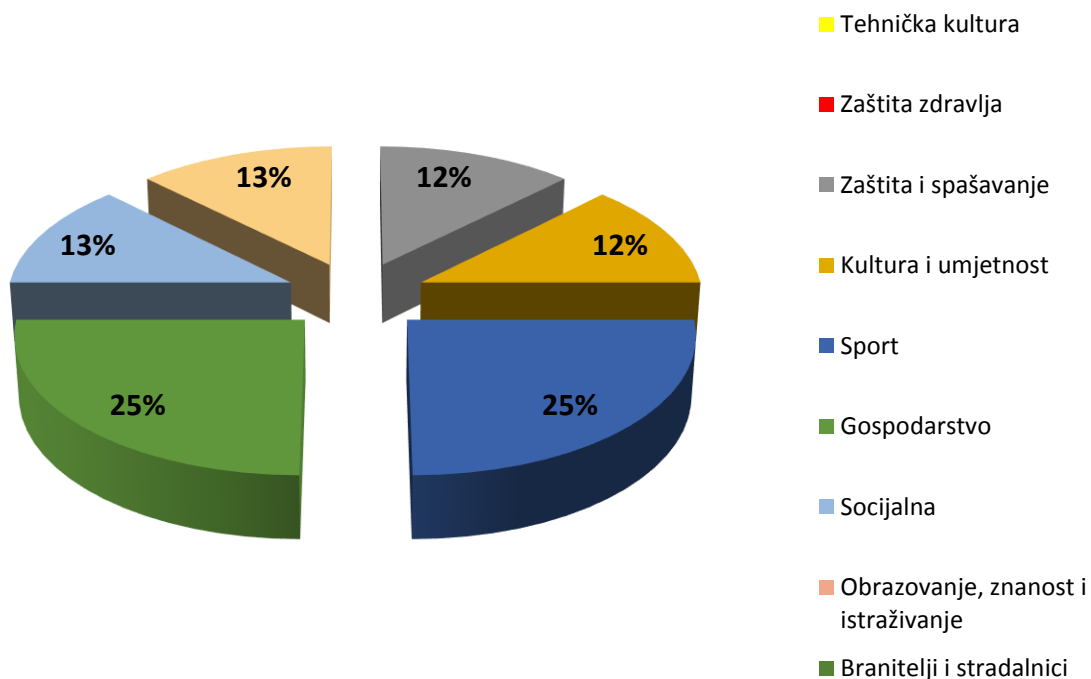
²⁵ Društvo za sport i rekreaciju u Klenovniku osnovano je 2004. godine, otvaranjem nove sportske dvorane

Otvoreni turnir u stolnom tenisu na koji se mogu prijaviti svi zainteresirani kako iz Općine tako i iz drugih krajeva. Za financiranje djelatnosti sportskih udruga u 2015. godini osigurana su sredstva u proračunu u iznosu od 56.000,00 kuna. Iz navedenih sredstava financiraju se sljedeće sportske udruge:

- NK „Mladost“ Klenovnik - 20.000,00 kuna (za polusezonu)
- Karate klub Klenovnik - 30.000,00 kuna
- Sportska udruga Klenovnik DŠR - 2.000,00 kuna
- Lovačko društvo „Kuna“ Klenovnik - 4.000,00 kuna.

Aktivnost civilnog društva predstavlja ukupno 8 udruga i sve djeluju na području naselja Klenovnik:

- Karate klub Klenovnik
- DVD Klenovnik
- NK „Mladost“ Klenovnik
- Lovačko društvo „Kuna“ Klenovnik
- Udruga mladih općine Klenovnik
- KUD Klenovnik
- Udruga privatnih šumovlasnika „Klen“ Klenovnik
- Udruga umirovljenika.

Grafikon 5: Struktura organizacija civilnog društva prema djelatnostima

Izvor: Obrada AZRA d.o.o., 2015.

Najveća zastupljenost udruga je u području djelatnosti sporta i gospodarstva (poljoprivredna djelatnost, lovstvo), a slijede djelatnosti zaštite i spašavanja, kulture i umjetnosti te udruga okupljanja i zaštite djece (socijalna djelatnost).

U proračunu Općine Klenovnik za 2015. godinu osigurano je za organizacije civilnog društva, udruge i sportske klubove ukupno 56.000,00 kuna, što predstavlja 2,7% izvornih prihoda Proračuna za tu godinu. Pored proračunskih sredstava, udruge se financiraju i prihodima s osnova članarina, donacija te pomoći fizičkih i pravnih osoba.

1.4.4. Upravljanje razvojem

Općina Klenovnik zapošljava 4 osobe, srednje i visoke stručne spreme, a djeluje kroz Jedinstveni upravni odjel Općine Klenovnik. U suvlasništvu Općine (4,2%) djeluje trgovačko društvo „IVKOM“ d.d. iz Ivanca²⁶.

Općina je uspješno realizirala 1 projekt²⁷ financiran iz EU fondova²⁸ (asfaltiranje NC u Općini Klenovnik), ukupne vrijednosti 1.000.000,00 kn. Također, u razdoblju od 2009. do 2014. godine, Općina je provela 2 projekta sufinancirana od strane Fonda za zaštitu okoliša, ukupne vrijednosti 986.000,00 kn.

²⁶ „IVKOM“ d.d. je u suvlasništvu 6 jedinica lokalne samouprave između kojih je i Općina Klenovnik

²⁷ Projekti čija je vrijednost veća od 70.000,00 kn

²⁸ IPARD, Mjera 301 – Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

2. SWOT ANALIZA OPĆINE KLENOVNIK

SNAGE	SLABOSTI
PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA <ul style="list-style-type: none"> • Povoljan prometno-zemljopisni položaj (blizina gradova Ivanec i Varaždin) • Značajni vodni resursi (podzemne vode-rezerve pitke vode; potoci) • Bogatstvo šuma • Plodno zemljište • Ležišta mineralnih sirovina (opekarske gline i lignita) • Zaštićen perivoj uz dvorac Klenovnik te Mačkova špilja temeljem Zakona o zaštiti prirode • Bogatstvo biološke raznolikosti, biljnih i životinjskih vrsta • Područja Ekološke mreže NATURA 2000 • Postojanje lovačkog društva (uređivanje i čuvanje lovišta, briga o divljači) • Zadovoljavajuća pristupačnost poštanske mreže • Individualni sustav odvodnje u sklopu kompleksa Bolnice za plućne bolesti • Organiziran sustav gospodarenja otpadom te sustav odvojenog prikupljanja, nepostojanje divljih odlagališta otpada 	PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA <ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatno raspolaganje poljoprivrednim zemljištem (usitnjenost površina poljoprivrednog zemljišta) • Neodgovarajuća zaštita prirodnih vrijednosti • Nedostatno održavanje i uređenje zaštićenih lokaliteta • Nezadovoljavajuće stanje cestovne mreže • Nepotpuna pokrivenost fiksnom (83%) i mobilnom telefonijom • Mali postotak kućanstva koji koristi upotrebu širokopojsnog pristupa internetu (42,45%) • Postojeća komunikacijska mreža bakrenih parica ne omogućuje značajniji kvalitativni iskorak u dostupnosti širokopojsnog interneta i pristupnim brzinama • Loše stanje elektroenergetske mreže (potrebna rekonstrukcija na mreži i trafostanicama) • Priključenost kućanstva na plinsku mrežu 52% • Nezastupljenost OIE • Nedostatna energetska učinkovitost • Nepotpuna pokrivenost vodoopskrbnim sustavom • Neizgrađen sustav odvodnje otpadnih, oborinskih i sanitarnih

<p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Subvencije za razvoj obrtništva, OPG-a i privatnih tvrtki • Prostornim planom predviđena zona za smještaj gospodarskih djelatnosti • Razvijen seoski turizam (etno selo, etno muzej, tradicijske kuće) • Postojanje tradicijskih obrta (svjećarsko-medičarski obrt) • Tradicionalna gastronomska ponuda (obiteljsko gospodarstvo nosioc brenda "Okusi" - Hrvatska tradicijska kuhinja) • Smještajni kapaciteti u okviru OPG • Postojanje preduvjeta za intenzivniji razvoj poljoprivredne proizvodnje i ekološke poljoprivrede • Porast broja ovaca <p>DRUŠTVENE DJELATNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bogatstvo zaštićene nepokretne i pokretne kulturno- povijesne baštine i raznih običaja • Nezaštićena kulturno-povijesna baština • Graditeljska baština 	<p>voda te pročistača - nerazvijen kanalizacijski sustav</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje vlastitog komunalnog odlagališta otpada • Neadekvatan prostor grobne kuće <p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nema eksploatacije mineralnih sirovina • Neostvaren izvoz u 2013. i 2014. godini • Smanjen uvoz u odnosu na prethodnu godinu • Nema poslovne zone • Nepostojanje poljoprivredne zadruge • Nedovoljna iskorištenost kapaciteta u poljoprivredi (usitnjenost posjeda, neriješeni imovinsko-pravni odnosi) • Pad stočarske proizvodnje u odnosu na 2003. • Neiskorišten potencijal razvoja lovnog turizma • Nedovoljno iskorišteni turistički potencijali • Nedostatne biciklističke staze <p>DRUŠTVENE DJELATNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje jasličke skupine • Nedostatak prostornih kapaciteta i dvorane dječjeg vrtića obzirom na broj djece u vrtiću • Nepostojanje programa za djecu s posebnim potrebama u vrtiću
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Sufinanciranje programa predškolskog odgoja i obrazovanja od strane Općine (60% od ukupnog iznosa) • Provođenje raznih aktivnosti s ciljem smanjivanja interesa mladih za uzimanje sredstava ovisnosti (škola plivanja za 3. razrede) • Sufinanciranje prijevoza učenika • Organizirana jednosmjenska nastava • OŠ uključena u međunarodni program Eko-škole • Dobro organizirana zdravstvena djelatnost (radno vrijeme usklađeno s potrebama svih korisnika, programi centralnog naručivanja u suradnji s Općom bolnicom Varaždin i Varaždinskom županijom) • Bolnica za plućne bolesti • Razne vrste socijalne pomoći (trošak stanovanja i ogrjeva, pomoć za prijevoz učenika i studenata) • Razvijen kulturni i sportski život te aktivnost civilnog društva (8 udruga) • Postojanje KUD-a 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak liječnika dentalne medicine i bolničkih liječnika • Nedostatak društvene infrastrukture za potrebe društvenih događanja • Nepostojanje informativnog centra za posjetitelje • Nedostatak sredstava za razne vrste socijalne pomoći
<p>LJUDSKI RESURSI I UPRAVLJANJE RAZVOJEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veći udio stanovništva mlađeg od 20 godina nego stanovništva od 60 i više godina, prema popisu stanovništva 2011. • Povećan postotak stanovništva s nekim stupnjem obrazovanja • Smanjen postotak stanovništva bez školske spreme se u odnosu na 2001. godinu 	<p>LJUDSKI RESURSI I UPRAVLJANJE RAZVOJEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Starenje populacije (veći indeks starenja u odnosu na popis stanovništva 2001. godine) • Smanjenje broja stanovnika u posljednjih 20 godina • Povećan broj samačkih kućanstava u odnosu na 2001. godinu

MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<p>PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odgovarajuća zaštita prirodnih vrijednosti • Uređenje zaštićenih lokaliteta (perivoj uz dvorac Klenovnik) i ostalih vrijednih dijelova prirode • Izgradnja i modernizacija cestovne mreže i nogostupa • Modernizacija telekomunikacijske infrastrukture (daljnje poboljšanje pokrivanja, uvođenje novih usluga i tehnologija) • Rekonstrukcija elektroopskrbnog sustava • Izgradnja postrojenja namijenjenih proizvodnji OIE • Poticanje energetske učinkovitosti • Modernizacija i izgradnja komunalne infrastrukture • Unaprjeđenje sustava pročišćavanja otpadnih voda iz kompleksa Bolnice • Rekonstrukcija grobne kuće • Sredstva iz EU fondova za lokalni razvoj 	<p>PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagađenje prirodnih resursa uslijed nekontroliranog ispuštanja otpadnih voda, širenja deponija te ispušnim plinovima vozila • Devastacija prirodnih vrijednosti (narušavanje prirodnog krajolika, smanjenje staništa ugroženih i rijetkih biljnih i životinjskih vrsta) • Nedostatak financijskih sredstava za modernizaciju potrebne infrastrukture
<p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja i opremanje poslovne infrastrukture • Intenzivniji razvoj ruralnog, vjerskog, zdravstveno-lječilišnog, izletničkog turizma • Razvoj lovnog turizma 	<p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daljnji utjecaj gospodarske krize • Konkurentnost poljoprivrednih proizvoda • Izostanak financijske podrške s državne i županijske razine za razvoj poljoprivredne djelatnosti • Elementarne nepogode

<ul style="list-style-type: none"> • Daljnje uređenje biciklističkih staza po čitavom području Općine • Razvoj suvremene i konkurentne poljoprivredne proizvodnje (ratarstva, povrtlarstva, cvjećarstva, vinogradarstva, voćarstva, stočarstva, razvoj eko poljoprivrede, uzgoj ljekovitog bilja ljekovitog bilja) • Sustavno educiranje i poticanje umrežavanja poljoprivrednika 	
<p>DRUŠTVENE DJELATNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje jasličke skupine • Dogradnja dječjeg vrtića (izgradnja dvorane) • Rekonstrukcija i dogradnja Vatrogasnog doma • Poticanje zapošljavanja liječnika u Bolnici Klenovnik • Izgradnja informativnog centra za posjetitelje, s naglaskom na očuvanje tradicijske baštine 	<p>DRUŠTVENE DJELATNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja korisnika usluga socijalne skrbi
<p>LJUDSKI RESURSI I UPRAVLJANJE RAZVOJEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost financiranja razvojnih projekata iz fondova EU • Poticanje nataliteta 	<p>LJUDSKI RESURSI I UPRAVLJANJE RAZVOJEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trend deruralizacije i depopulacije

3. VIZIJA RAZVOJA OPĆINE KLENOVNİK

Vizija razvoja Općine Klenovnik rezultat je viđenja i dogovora svih dionika te predstavlja poželjno stanje Općine u budućnosti. Ruralni turizam i poljoprivredna djelatnost ključni su sektori razvoja Općine, koji daju značajan doprinos kvaliteti življenja. Općina Klenovnik obiluje resursima za intenzivniji razvoj poljoprivrede, autohtone turističke ponude, selektivnih oblika turizma (agroturizma, izletničkog, zdravstvenog, vjerskog, lovnog turizma), što predstavlja potencijal za razvoj ruralnog turizma.

Prijedlog vizije razvoja Općine Klenovnik rezultat je analize svih dosad prikupljenih podataka te prepoznaje ključne razvojne pretpostavke Općine u razdoblju do 2020. godine. Uzimajući u obzir trenutno stanje razvoja Općine te mogućnosti koje se pružaju kroz potencijalne financijske izvore, ali i uvažavajući planirane razvojne aktivnosti svih dionika uključenih u proces izrade Strategije, identificirana razvojna usmjerenja karakteriziraju Općinu Klenovnik kao:

- općina bogate i očuvane prirodne, tradicijske i kulturno-povijesne baštine (bogatstvo vodnih resursa i šuma; biološka raznolikost, očuvana priroda; povijesno-kulturna baština – arheološka nalazišta, crkve, dvorac Drašković, kameni spomenik sv. Ivana Nepomuka, petnaest kamenih postaja Ružarija u crkvi sv. Wolfganga, crkveni inventar, njegovanje običaja...)
- općina koja ulaže u postojeću infrastrukturu (prometna povezanost, mogućnost unapređenja komunalne infrastrukture i sustava gospodarenja otpadom)
- općina koja koristi svoje značajne turističke potencijale za razvoj selektivnih oblika turizma (razvoj ruralnog, zdravstvenog, vjerskog, lovnog turizma te ekološke poljoprivredne proizvodnje; prirodni i kulturni potencijali za razvoj nove turističke ponude i usluga, tradicionalna gastronomska ponuda)
- općina usmjerena na stvaranje poticajne poduzetničke klime te razvoj malih zanata i obrta (subvencije za razvoj obrtništva, obiteljskog poduzetništva i malih privatnih tvrtki)
- općina koja potiče razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i razvoj različitih oblika poljoprivredne proizvodnje

- općina koja ulaže u obrazovanje, modernizaciju odgojno-obrazovne, zdravstvene i ostale društvene infrastrukture
- općina koja potiče stvaranje kreativnog okruženja kroz aktivne društvene zajednice i civilno društvo (različiti programi i manifestacije u području kulture i sporta – aktivnosti KUD-a Klenovnik, Otvoreni turnir u stolnom tenisu; njegovanje tradicijskih vrijednosti i običaja, njegovanje tradicije pravljenja licitara; hodočasnički događaj „Marijin put“; sufinanciranje rada udruga).

U skladu s time, prijedlog vizije Općine Klenovnik je sljedeći:

„Općina koja gradi svoju prepoznatljivost atraktivnošću razvijenog ruralnog turizma koji se temelji na očuvanju prirode, kulturno - povijesne baštine, tradicije i običaja te ulaganju u razvoj selektivnih oblika turizma. Mjesto koje pruža uvjete za ugodno življenje i rad kroz razvijenu infrastrukturu.“

4. STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA

Strateški ciljevi razvoja proizašli su iz definirane vizije razvoja Općine, osnovne analize stanja i SWOT analize. Obuhvaćaju najvažnije odrednice razvoja, odnosno pravac u kojem će se Općina kretati te su vremenski povezani s razdobljem trajanja Strategije razvoja Općine Klenovnik. Sukladno tome, definirana su 3 cilja koji će osigurati daljnji razvoj Općine u budućnosti.

SC 1: Unaprjeđenje gospodarskog razvoja temeljeno na razvoju ruralnog turizma, ulaganjima u poljoprivrednu proizvodnju i jačanju poduzetničke djelatnosti

Okosnicu razvoja Općine Klenovnik čini razvoj poljoprivrede i turizma. Prostor Općine predstavlja veliki potencijal za razvoj ruralnog turizma, a time i snažniji gospodarski razvoj. Stoga je potrebno iskoristiti prirodne resurse, ojačati i poticati poduzetništvo u svrhu unaprjeđenja razvoja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma. Ostvarenju ovog cilja doprinijeti će definirana 3 prioriteta:

- Razvoj ruralnog turizma kroz razvoj selektivnih oblika turizma,
- Razvoj održive poljoprivredne proizvodnje,
- Potpora jačanju poduzetničke klime i infrastrukture.

Za ostvarenje navedenih prioriteta predviđene su određene mjere koje se odnose na razvoj turističke infrastrukture, poticanje razvoja i promocije turističke ponude te edukacije o mogućnostima uključivanja u turističku ponudu, intenzivniji razvoj selektivnih oblika turizma, umrežavanje poljoprivrednih proizvođača s ostalim sektorima. Tu su uključene i mjere koje se odnose na poticanje razvoja različitih oblika poljoprivredne proizvodnje kroz intenzivniji razvoj stakleničko-plasteničke proizvodnje, voćarstva, vinogradarstva, vinarstva, stočarstva, poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje te prerade poljoprivrednih proizvoda, edukaciju poljoprivrednih proizvođača, poticajne mjere za zaštitu poljoprivrednih proizvoda i jačanje promoviranja domaćih poljoprivrednih proizvoda te poticanje udruživanja poljoprivrednih proizvođača.

Poticajnim mjerama za obrtnike, male i srednje poduzetnike te izgradnjom poslovne zone osigurati će se poticajno okruženje za jači razvoj poduzetničkih djelatnosti i privlačenje investitora.

SC 2: Unaprjeđenje kvalitete života kroz razvoj prometne i komunalne infrastrukture, korištenje obnovljivih izvora energije te očuvanje i zaštitu okoliša

Strateškim ciljem 2 nastoji se unaprijediti kvaliteta života stanovnika Općine Klenovnik kroz razvoj prometne, energetske i komunalne infrastrukture, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije te doprinos očuvanju i zaštiti okoliša. Razvijena infrastruktura jedan je od ključnih čimbenika razvoja Općine i poboljšanja kvalitete života te su za ostvarivanje ovog cilja definirana 2 prioriteta:

- Rekonstrukcija i modernizacija infrastrukture
- Zaštita okoliša, poboljšanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.

Razvojne mjere u sklopu ovih prioriteta usmjerene su na unaprjeđenje prometne infrastrukture, posebice na izgradnju i modernizaciju prometnica, rekonstrukciju i proširenje energetskog sustava i vodoopskrbne mreže, izgradnju kanalizacijskog sustava i pročistača, uspostavu

funkcionalnog sustava odvodnje oborinskih voda, rekonstrukciju grobne kuće te modernizaciju telekomunikacijske infrastrukture u vidu poticanja ravnomjernog razvoja širokopojsnog interneta velikih brzina, čime će se omogućiti dostatna ponuda elektroničkih komunikacijskih usluga i sadržaja.

Mjere su usmjerene i na poboljšanje energetske učinkovitosti i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije kroz edukaciju i informiranje stanovništva o potrebi i mogućnostima korištenja istih te rekonstrukciju postojećeg sustava rasvjete u energetski učinkovitu i ekološku rasvjetu (LED), kao i na unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom kroz podizanje svijesti stanovništva o brizi o okolišu i potrebi selekcije otpada te izgradnju reciklažnog dvorišta. Definirana je i mjera kojom se doprinosi očuvanju i održivom korištenju prirodnih resursa kroz uređenje javnih i zelenih površina, posebice uređenje perivoja uz dvorac Klenovnik.

SC 3: Poboljšanje kvalitete življenja kroz ulaganje u obrazovanje, kulturu i zdravstvo te jačanje društvenih aktivnosti

Strateškim ciljem 3 nastoje se ispuniti društvene potrebe koje se odnose na odgoj i obrazovanje, kulturu, sport, zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb te razvoj civilnog društva. Unaprjeđenje društvenih aktivnosti, očuvanje kulturno-tradicijske baštine, ulaganja u obrazovanje, kulturu i zdravstvo te unaprjeđenje socijalne skrbi u velikoj mjeri doprinose razvoju lokalne zajednice i povećanju kvalitete življenja ljudi. Stoga su definirana 2 prioriteta:

- Razvoj infrastrukture i programa za povećanje kvalitete obrazovnih te zdravstvenih i socijalnih usluga
- Održivo korištenje kulturno – tradicijske baštine te razvoj društvenih aktivnosti i infrastrukture.

Mjere kojima će se ostvariti navedeni prioriteti odnose se na modernizaciju odgojno-obrazovne infrastrukture, posebice na dogradnju dječjeg vrtića te obnovu i opremanje osnovnoškolske infrastrukture, unaprjeđenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi kroz ulaganja i razvoj programa. Također, jačanjem aktivnosti civilnog društva, ulaganjima u društvenu infrastrukturu, poticanjem razvijanja kulturnih manifestacija i aktivnosti, doprinijeti će se očuvanju i održivom korištenju kulturno tradicijske baštine te intenzivnijem razvoju društvenih aktivnosti.

Prioriteti razvoja i razvojne mjere koje proizlaze iz definiranih strateških ciljeva prikazane su u Tablici 18.

5. RAZVOJNI PRIORITETI I MJERE

Razvojni prioriteti i mjere razvoja Općine Klenovnik proizlaze iz definirane vizije razvoja koja predstavlja sliku budućnosti Općine Klenovnik u dugoročnom razdoblju. Razvojni prioriteti i mjere daju smjernice za daljnje aktivnosti i projekte koji će osigurati da Općina Klenovnik postane općina raznolikih gospodarskih mogućnosti, razvijene infrastrukture te zadovoljne i uspješne lokalne zajednice.

Tablica 18: Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere

	CILJ		PRIORITET		MJERA
1.	Unaprjeđenje gospodarskog razvoja temeljeno na razvoju ruralnog turizma, ulaganjima u poljoprivrednu proizvodnju i jačanju poduzetničke djelatnosti	1.1.	Razvoj ruralnog turizma kroz razvoj selektivnih oblika turizma	1.1.1.	Razvoj održive turističke infrastrukture
				1.1.2.	Poticanje razvoja i promocija turističke ponude
				1.1.3.	Razvoj selektivnih oblika turizma
		1.2.	Razvoj održive poljoprivredne proizvodnje	1.2.1.	Poticanje unaprjeđivanja i razvoja različitih oblika poljoprivredne proizvodnje
				1.2.2.	Poticanje različitih oblika udruživanja poljoprivrednih proizvođača
		1.3.	Potpoma jačanju poduzetničke klime i infrastrukture	1.3.1.	Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva
2.	Unaprjeđenje kvalitete života kroz razvoj prometne i komunalne infrastrukture, korištenje obnovljivih izvora energije te očuvanje i zaštitu okoliša	2.1.	Rekonstrukcija i modernizacija infrastrukture	2.1.1.	Unaprjeđenje prometne infrastrukture
				2.1.2.	Unaprjeđenje energetske infrastrukture
				2.1.3.	Razvoj i modernizacija komunalne infrastrukture
				2.1.4.	Razvoj i modernizacija telekomunikacijske infrastrukture
		2.2.	Zaštita okoliša, poboljšanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije	2.2.1.	Poticanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije
				2.2.2.	Razvoj sustava gospodarenja otpadom
				2.2.3.	Uređenje javnih i zelenih površina
3.	Poboljšanje kvalitete življenja kroz ulaganje u obrazovanje, kulturu i zdravstvo te jačanje društvenih aktivnosti	3.1.	Razvoj infrastrukture i programa za povećanje kvalitete obrazovnih te zdravstvenih i socijalnih usluga	3.1.1.	Modernizacija odgojno-obrazovne infrastrukture
				3.1.2.	Unaprjeđenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
		3.2.	Održivo korištenje kulturno – tradicijske baštine te razvoj društvenih aktivnosti i infrastrukture	3.2.1.	Očuvanje kulturno-povijesne i tradicijske baštine
				3.2.2.	Unaprjeđenje društvenog života i infrastrukture

6. OPIS MJERA ZA POSTIZANJE CILJEVA

U okviru svakog strateškog cilja definirani su razvojni prioriteti za čije su ostvarenje predviđene razvojne mjere koje predstavljaju projekt ili skupinu projekata koje treba provesti kako bi se ostvario postavljeni cilj, odnosno za svaku razvojnu mjeru definirane su aktivnosti potrebne da bi se mjera aktivno provodila. Za svaku mjeru predviđeni su i rezultati koji će se postići ostvarivanjem mjere te nositelji mjere i ciljne skupine koje će biti uključene u provedbu pojedinih mjera (Tablica 19).

Tablica 19: Opis mjera

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
1.1.1.	Razvoj održive turističke infrastrukture	Poboljšati kvalitetu infrastrukturnih turističkih kapaciteta	Poticanje izgradnje novih i modernizacija postojećih ugostiteljskih objekata	Razvijena kvalitetna turistička infrastruktura	Općina, Županija, turistički subjekti, poduzetnici, investitori	Lokalno stanovništvo, turisti, ustanove, turističke zajednice, dionici iz područja turizma
			Poticanje izgradnje smještajnih objekata			
			Osmišljavanje i realizacija tematskih puteva i biciklističkih staza			
1.1.2.	Poticanje razvoja i promocija turističke ponude	Unaprijediti razvoj turističkih usluga i proizvoda	Razvoj novih turističkih proizvoda	Unaprijeđen razvoj turističkih usluga i proizvoda te povećana prepoznatljivost Općine	Općina, turistički subjekti, poljoprivredni proizvođači, poduzetnici	Lokalno stanovništvo, turisti, turističke zajednice, turistički djelatnici, vlasnici turističkih objekata, udruge aktivne u
			Edukacija i tematske radionice o mogućnostima uključivanja u turističku ponudu			
			Poticanje promotivnih aktivnosti usmjerene na privlačenje većeg broja domaćih i stranih turista			

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
			Promocija i predstavljanje autohtonih gastronomskih vrijednosti			području turizma, poduzetnici
			Ulaganja u djelatnosti za izradu suvenira, tradicijske i umjetničke obrte			
1.1.3.	Razvoj selektivnih oblika turizma	Poticati razvoj selektivnih oblika turizma	Umrežavanje poljoprivrednih proizvođača s ostalim sektorima s ciljem razvoja seoskog turizma	Stvoreni uvjeti za razvoj selektivnih oblika turizma	Općina, Turistička zajednica	Turisti, lokalno stanovništvo, udruge, zadruge, ustanove, turistički subjekti, poljoprivredni proizvođači, turističke zajednice
			Stavljanje objekata seoske arhitekture u funkciju turizma			
			Izgradnja objekata za rekreaciju i slobodno vrijeme			
			Poticanje razvijanja prostora s ciljem razvoja izletničkog turizma			
			Iskorištavanje prirodnih potencijala za razvoj lovnog i ribolovnog turizma			
			Osmišljavanje i organizacija manifestacija specifičnih za Općinu Klenovnik			
1.2.1.	Poticanje unaprjeđivanja i razvoja različitih oblika	Povećati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje	Poticanje ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za preradu voća, povrća, grožđa	Povećana konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i	Županija, Općina, gospodarska i obrtnička komora, ekološke udruge,	OPG-i, poljoprivredni proizvođači, obrtnici, poduzeća,

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
	poljoprivredne proizvodnje		Promicanje organizacije lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište	osiguran održivi razvoj	savjetodavna služba	udruge, zadruge, lokalno stanovništvo
			Poticanje stakleničko-plasteničke proizvodnje te korištenja postojećih kapaciteta u poljoprivredi			
			Poticanje uzgoja povrtlarskih kultura			
			Poticanje razvoja voćarstva, vinogradarstva i vinarstva			
			Poticanje razvoja stočarstva			
			Poticajne mjere za zaštitu poljoprivrednih proizvoda i jačanje promoviranja domaćih poljoprivrednih proizvoda			
			Poticajne mjere za razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje			
			Edukacija poljoprivrednih proizvođača			
1.2.2.	Poticanje različitih oblika udruživanja	Postići bolji plasman poljoprivrednih	Poticanje stvaranja novih oblika udruživanja	Povećana konkurentnost		OPG-i, poljoprivredni

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
	poljoprivrednih proizvođača	proizvoda i povećati konkurentnost gospodarskih aktivnosti u ruralnim sredinama	Organizacija lokalnih proizvođača za zajednički nastup na tržištu	gospodarskih aktivnosti u ruralnim sredinama	Općina, Županija, gospodarska i obrtnička komora	proizvođači, obrtnici, poduzeća, udruge, zadruga
			Jačanje marketinga proizvoda udruženih i umreženih proizvođača			
1.3.1.	Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	Ojačati poduzetničko okruženje kroz razvoj potporne poduzetničke infrastrukture	Izgradnja i opremanje poslovne zone	Poboljšani uvjeti za razvoj poduzetništva	Općina, Županija, gospodarski subjekti	Poduzetnici, obrtnici, udruge, zadruga, lokalno stanovništvo, investitori, zaposlenici
			Provođenje poticajnih mjera za obrtnike, male i srednje poduzetnike u svrhu pokretanja, unaprjeđenja i proširenja djelatnosti			
			Informiranje i savjetovanje poduzetnika i obrtnika			
			Umrežavanje obrtnika te malih i srednjih poduzetnika			
2.1.1.	Unaprjeđenje prometne infrastrukture	Poboljšati kvalitetu prometne infrastrukture kroz unaprjeđenje prometnog sustava	Izgradnja i modernizacija prometnica	Poboljšana kvaliteta prometne infrastrukture i sigurnosti u prometu	Općina, ŽUC, Hrvatske ceste d.o.o.	Lokalno stanovništvo, poduzetnici, udruge, zadruga, obrtnici, investitori, JLS
			Izgradnja nogostupa i biciklističkih staza			
			Uređenje cestovnih prijelaza i postavljanje prometne signalizacije			
2.1.2.			Zamjena niskonaponske zračne mreže podzemnom	Poboljšana kvaliteta	Općina, HEP	Lokalno stanovništvo, JLS

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
	Unaprjeđenje energetske infrastrukture	Poboljšati kvalitetu energetske infrastrukture	Rekonstrukcija i proširenje elektroenergetskog sustava Uvođenje plinifikacije	energetskog sustava		
2.1.3.	Razvoj i modernizacija komunalne infrastrukture	Unaprijediti kvalitetu komunalnih usluga	Rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove vodovodne mreže	Poboljšana kvaliteta komunalne infrastrukture i usluga	Općina, komunalno poduzeće	Lokalno stanovništvo, JLS
			Izgradnja kanalizacijskog sustava			
			Izgradnja pročištača otpadnih voda			
			Uspostava funkcionalnog sustava odvodnje oborinskih voda			
			Rekonstrukcija grobne kuće			
2.1.4.	Razvoj i modernizacija telekomunikacijske infrastrukture	Razviti nove djelatnosti u okviru elektroničke komunikacijske infrastrukture te unaprijediti razvoj telekomunikacijske infrastrukture	Rekonstrukcija telekomunikacijske mreže	Poboljšana kvaliteta telekomunikacijske infrastrukture te povećana dostupnost i korištenja usluga širokopojsnog interneta	Općina u suradnji s nadležnim institucijama	Lokalno stanovništvo, JLS, ustanove
			Proširenje mreže širokopojsnog pristupa internetu; razvoj pristupa širokopojsnim mrežama pružatelja obrazovnih usluga i obrazovnih institucija, razvoj IKT infrastrukture u javnom sektoru			
			Modernizacija poštanskog prometa			

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
2.2.1.	Poticanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije	Podići razinu kvalitete života kroz poticanje i promoviranje korištenja OIE	Informiranje i edukacija stanovništva o potrebi korištenja obnovljivih izvora energije	Stvoreno poticajno okruženje za korištenje OIE	Općina, HEP	Lokalno stanovništvo, JLS, ustanove
			Poticanje korištenja prirodnih resursa za proizvodnju energije u kućanstvima, javnom i gospodarskom sektoru			
			Informiranje i poticanje stanovništva na korištenje subvencija (poticaja) Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost po programima povećanja energetske učinkovitosti obiteljskih kuća i stambenih zgrada			
			Izrada promidžbenih materijala s ciljem informiranja javnosti o potrebi korištenja obnovljivih izvora energije			
			Rekonstrukcija postojećeg sustava rasvjete u energetske učinkovitu i ekološku rasvjetu (LED tehnologija)			
			Postavljanje solarnih panela na autobusna stajališta i javne objekte			

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
2.2.2.	Razvoj sustava gospodarenja otpadom	Unaprijediti sustav gospodarenja otpadom	Podizanje svijesti stanovništva o potrebi selekcije otpada i brizi o okolišu	Stvoreni uvjeti za unapređenje sustava gospodarenja otpadom	Općina, komunalno poduzeće	Lokalno stanovništvo, JLS, gospodarski subjekti
			Unaprijeđenje sustava gospodarenja otpadom (odvojeno prikupljanje bio-otpada, otpadnog papira, metala, stakla plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada)			
			Izgradnja reciklažnog dvorišta			
2.2.3.	Uređenje javnih i zelenih površina	Podići kvalitetu življenja kroz očuvanje prirodnih resursa	Uređenje perivoja uz dvorac Klenovnik	Očuvana prirodna baština i podignuta kvaliteta življenja	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Varaždinske županije, Općina, Županija	Lokalno stanovništvo, turisti, ekološke udruge
			Zaštita vrijednih dijelova prirode			
			Uređenje i održavanje svih vrijednih dijelova prirode			
3.1.1.	Modernizacija odgojno-obrazovne infrastrukture	Poboljšati uvjete rada u odgojno-obrazovnim institucijama	Dogradnja dječjeg vrtića i izgradnja dvorane u sklopu vrtića u Klenovniku	Poboljšani uvjeti rada te kvaliteta obrazovanja	Općina, Županija	Lokalno stanovništvo, JLS, učitelji, odgojitelji, djeca, učenici
			Uvođenje jaslčke skupine u dječjem vrtiću			
			Ulaganje u obnovu/opremanje osnovnoškolske infrastrukture			

MJERA		CILJ MJERE	AKTIVNOST	REZULTAT	NOSITELJ MJERE	CILJNE SKUPINE
3.1.2.	Unaprjeđenje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Poboljšati kvalitetu sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Ulaganje u obnovu/opremanje zdravstvene infrastrukture	Povećana kvaliteta cjelokupnog sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Općina, Županija	Lokalno stanovništvo, JLS, ustanove, udruge
			Unaprjeđenje programa za razvoj zdravstvene zaštite			
			Poticanje programa za unaprjeđenje socijalne skrbi			
3.2.1.	Očuvanje kulturno-povijesne i tradicijske baštine	Promovirati i potaknuti razvoj prepoznatljivosti Općine	Promocija i očuvanje kulturno-umjetničkih vrijednosti i tradicijske baštine	Poboljšana prepoznatljivost kulturnih i tradicijskih vrijednosti kraja	Općina, Turistička zajednica	Lokalno stanovništvo, turisti, udruge, javne i privatne institucije nadležne za turizam i kulturu
			Razvijanje kulturnih manifestacija i aktivnosti			
			Ulaganje u izgradnju/obnovu i opremanje kulturnih objekata			
			Izgradnja i opremanje etno kuće (Centar za posjetitelje)			
			Prezentacija tradicijskih obrta			
3.2.2.	Unaprjeđenje društvenog života i infrastrukture	Podići razinu kvalitete života kroz ulaganje u društvenu infrastrukturu i aktivnije uključivanje lokalne zajednice	Jačanje aktivnosti i programa civilnog društva	Stvoreni uvjeti za unaprjeđenje društvenog života i jačanje aktivnosti civilnog društva	Općina, Županija	Lokalno stanovništvo, udruge, ustanove, Općina
			Uključivanje mladih u aktivnosti društvene zajednice			
			Rekonstrukcija i dogradnja Vatrogasnog doma			
			Izgradnja infrastrukture za rekreaciju i sportske aktivnosti			

7. USKLAĐIVANJE CILJEVA SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

U Tablici 20 navedena je usklađenost ciljeva razvoja Općine Klenovnik sa strateškim dokumentima na regionalnoj razini (Županijska razvojna strategija 2011.-2013. i Lokalna razvojna strategija LAG-a Sjeverozapad), nacionalnoj te EU razini. Svaki cilj razvoja u Strategiji u potpunosti je usklađen sa ciljevima važećih programskih/strateških dokumenata, odnosno ima jasno uporište u nekom od važećih strateških dokumenata na regionalnoj, nacionalnoj i EU razini.

Tablica 20: Usklađenost ciljeva strategije sa strateškim dokumentima

Strategija razvoja Općine Klenovnik 2015.-2020.	Regionalni, nacionalni i EU strateški dokumenti
CILJ 1: Unaprjeđenje gospodarskog razvoja temeljeno na razvoju ruralnog turizma, ulaganjima u poljoprivrednu proizvodnju i jačanju poduzetničke djelatnosti	
	Županijska razvojna strategija Varaždinske županije 2011.-2013. SC1: Unaprijeđeno i razvijeno gospodarstvo Varaždinske županije SC3: Zaštita okoliša i upravljanje energijom SC4: Ruralni razvoj
	Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske grupe Sjeverozapad 2012.-2014. C1: Jačanje poljoprivrede i šumarstva kao gospodarske grane C3: Podizanje kvalitete života i diversifikacija gospodarstva C4: LEADER pristup kao odrednica ruralnog razvoja
	Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine SC1: Poboljšanje strukture i kvalitete smještaja SC2: Novo zapošljavanje SC3: Povećanje turističke potrošnje
	Strateški plan Ministarstva turizma za razdoblje 2015.-2017. C1.1.: Unaprjeđenje turističke kvalitete i sadržaja turističkog proizvoda

	<p>Strategija razvoja poduzetništva u RH 2013.-2020. SC3: Promocija poduzetništva SC4: Poboljšanje poduzetničkih vještina SC5: Poboljšano poduzetničko okruženje</p> <p>Program ruralnog razvoja 2014.-2020. M03: Programi kvalitete za poljoprivredne proizvodne proizvode i hranu M04.1.: Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva M04.2.: Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda M09: Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača M11: Ekološki uzgoj</p> <p>Strateški plan ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2012.-2014. Opći cilj 1.: Konkurentan i održiv poljoprivredno- prehrambeni i ribarski sektor</p> <p>Strateški plan ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2015.-2017. Opći cilj 1.: Podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog i ribarskog sektora razini EU kako bi se smanjile razlike u negativnim pokazateljima proizvodnje u sektoru u odnosu na EU</p> <p>Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske</p> <p>Tematski ciljevi EU 2014.-2020. TC 3: Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture</p>
<p>CILJ 2: Unaprjeđenje kvalitete života kroz razvoj prometne i komunalne infrastrukture, korištenje obnovljivih izvora energije te očuvanje i zaštitu okoliša</p>	<p>Županijska razvojna strategija Varaždinske županije 2011.-2013. SC1: Unaprijeđeno i razvijeno gospodarstvo Varaždinske županije SC3: Zaštita okoliša i upravljanje energijom</p> <p>Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske grupe Sjeverozapad 2012. - 2014. C2: Očuvanje okoliša i krajobraza</p>

	<p>C3: Podizanje kvalitete života i diverzifikacija gospodarstva</p> <p>Program ruralnog razvoja 2014.-2020. M07: Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima M07.2: Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije</p> <p>Strateški plan Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za razdoblje 2014. - 2016. godine C1: Održivi razvoj prometnog sustava</p> <p>Strateški plan Ministarstva poljoprivrede 2015.-2017. C5: Održivi razvoj vodnog gospodarstva</p> <p>Strategija upravljanja vodama C4.2.1. Uređenje vodotoka C4.2.2. Korištenje voda</p> <p>Strategija održivog razvitka RH</p> <p>Strategija prometnog razvitka RH 2014. - 2030. C4: Sukladan i postupan razvitak ukupnog prometnog sustava i njegovih pojedinih dijelova</p> <p>Strategija gospodarenja otpadom 2025. C2: Razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom IVO (stvaranje uvjeta za učinkovito funkcioniranje sustava) C3: Smanjivanje rizika od otpada C5: Edukacija upravnih struktura, stručnjaka i javnosti za rješavanje problema gospodarenja otpadom</p> <p>Nacionalna strategija zaštite okoliša</p>
--	---

	<p>Strategija energetskog razvitka Republike Hrvatske</p> <p>Tematski ciljevi EU 2014.-2020. TC4: Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO₂ u svim sektorima TC5: Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima TC6: Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa TC7: Promicanje održivog prometa te uklanjanja uskih grla u ključnoj infrastrukturi</p> <p>Strategija razvoja širokopojasnog pristupa 2015. – 2020.</p>
<p>CILJ 3: Pобољшanje kvalitete življenja kroz ulaganje u obrazovanje, kulturu i zdravstvo te jačanje društvenih aktivnosti</p>	<p>Županijska razvojna strategija Varaždinske županije 2011.-2013. SC2: Poboљшanje kvalitete života i razvoj ljudskih resursa</p> <p>Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske grupe Sjeverozapad 2012. - 2014. C4: LEADER pristup kao odrednica ruralnog razvoja</p> <p>Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.–2015. SC2: Povećati prihode i druge koristi od održivog korištenja kulturne baštine</p> <p>Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. Prioritetno područje I. Institucionalni okvir za potporu razvoju civilnog društva</p> <p>Strateški plan Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za razdoblje od 2014. - 2016. C1: Osiguranje i unaprjeđenje kvalitete te povećanje dostupnosti, učinkovitosti i relevantnosti sustava odgoja i obrazovanja na svim razinama C3: Osiguranje kvalitete sustava sporta</p> <p>Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020. Strateški razvojni pravci:</p>

	<p>2. Ujednačavanje i poboljšanje kvalitete zdravstvene zaštite</p> <p>Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.–2015. SC2: Povećati prihode i druge koristi od održivog korištenja kulturne baštine</p> <p>Strateški plan Ministarstva kulture 2014. – 2016. C1: Razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i proizvodnje C2: Zaštićena i očuvana kulturna baština</p> <p>Tematski ciljevi EU 2014.-2020. TC9: Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva TC10: Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje TC11: Jačanje institucionalnih kapaciteta te učinkovita javna uprava</p>
--	--

8. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan sastavni je dio Strategije razvoja Općine Klenovnik koji čini osnovu za implementaciju Strategije. Njime se osigurava provedba strateških ciljeva, prioriteta i mjera razvoja, kao i praćenje provedbe Strategije. Ovaj akcijski plan razrađen je prema odgovarajućim mjerama koje se vežu na strateške ciljeve i pripadajuće prioritete. Svaka mjera navedena u tablici akcijskog plana ostvarivat će se provedbom navedenih projekata, tijekom jednogodišnjeg vremenskog razdoblja. Osim mjera i pripadajućih projekata, u Tablici 21 navedene su i vrijednosti projekata, nositelji mjere, vremensko razdoblje u kojem će se projekt financirati, izvori financiranja projekata u planiranom razdoblju te indikatori (pokazatelji) pomoću kojih će se pratiti provedba projekata.

Tablica 21: Akcijski plan Općine Klenovnik za 2016. godinu

ŠIFRA MJERE	NAZIV PROJEKTA I UKUPNA VRIJEDNOST (KN)	OPĆINA KLENOVNIK - PREDVIĐENA FINANCIJSKA SREDSTVA (2016.)	OSTALI IZVORI FINANCIRANJA	VREMENSKO RAZDOBLJE	PROVODITELJ (NOSITELJ)	INDIKATORI
2.1.1.	Izgradnja nerazvrstanih cesta (8.500.000,00 kn)	2.500.000,00 kn	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	2016. godina	Općina	<ul style="list-style-type: none"> • Dužina izgrađenih nerazvrstanih cesta (km) • Dužina asfaltiranog dijela nerazvrstanih cesta (km) • Broj postavljenih znakova signalizacije • Površina izgrađenih prometnica (m²) • Dužina izgrađenog nogostupa (km)

2.1.2. 2.2.1.	Učinkovita javna rasvjeta (728.000,00 kn)	728.000,00 kn	FZOEU, ministarstva	2016. godina	Općina	<ul style="list-style-type: none"> • Dužina izgrađene energetske učinkovite mreže javne rasvjete (km) • Dužina obnovljene mreže javne rasvjete (km) • Broj rasvjetnih tijela • Postotak smanjenja potrošnje električne energije (%)
2.1.1. 2.1.3.	Izgradnja nogostupa i odvodnja oborinskih voda (1.400.000,00kn)	1.400.000,00 kn	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	2016. godina	Općina	<ul style="list-style-type: none"> • Dužina izgrađenog nogostupa (km) • Izgrađenost mreže odvodnje oborinskih voda

Svi projekti nalaze se unutar Strateškog cilja 2 (*Unaprjeđenje kvalitete života kroz razvoj prometne i komunalne infrastrukture, korištenje obnovljivih izvora energije te očuvanje i zaštitu okoliša*).

Ukupan iznos potreban za realizaciju svih navedenih projekata iznosi 10.628.000,00 kuna, a većina financijskih sredstava u 2016. godini za financiranje dijela projekata osigurat će se iz vlastitog proračuna u iznosu od 4.628.000,00 kuna.